РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 11-го липня 1916. Ч. 83. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, July 11, 1916. No. 83.

ПІДВОДНИЙ КОРАБЕЛЬ ПРИБУВ ДО АМЕРИКИ.

Великий наступ Москалів в напрямі Ковля і Станиславова.

Австрійські війска на Буковині розпочали протинаступ.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДЕРЖАЛИ ДАЛЬШИЙ ПОХІД СОЮЗНИКІВ НА ЗАХОДІ.

БАЛТІМОР, МД., 9. липня. — НІМЕЦЬКИЙ ПІДВОДНИЙ КОРАБЕЛЬ „ДАЙТШЛЯНД" ПРИБУВ НИНІ О ГОД. 11. ВЕЧЕРОМ ДО КВАРАНТАНИ В БАЛТІМОР, ВІДДАЛЕНОЇ 4 МИЛІ ВІД МІСТА.

СЬВІТОВИЙ РЕКОРД НІМЕЦЬКОЇ МАРИНАРКИ.

Німецький підводний корабель виїхав з Німеччини 23. червня і прибув до Балтімор 9. липня. Його подорож тривала 16 днів.

Відбута ним дорога числить 4.100 миль, з того 1.800 миль плив він попід водою.

Командантом корабля є капітан Кеніґ. Ціла залога корабля складаєть ся з 29 моряків.

Корабель є найбільшою підводною лодкою на сьвіті. Він є 313 стіп довгий.

Корабель є незоружений і прибув в характері корабля торговельного.

Набір корабля становить почта, фарби і ліки — разом около 1.000 тон товарів.

Корабель є власностию новоoснованої німецької підводної лінії корабельної „Ошен Транспортейшен Ко."

ПОДОРОЖ ПІДВОДНОГО КОРАБЛЯ.

НОРФОЛК, ВА., 9. липня. — Прибутє німецького підводного корабля викликало небувале заінтересованє. Ще до недавна уважали всякі поголоски про прибутє німецького підводного корабля до Злучених Держав за байку. Навіть знавці маринарської штуки уважали се за неправдоподібне.

На підставі оповіданя капітана Кеніґа корабель опустив німецьку пристань дня 23. червня. Перші два дні дороги були найбільше небезпечні, бо треба було перебити ся через лінію анґлійських воєнних кораблів, які бльокують побереже Німеччини. Сю дорогу відбув корабель, пливучи попід воду. Дорога вела через Північне море довкола Анґлії. Коли корабель дістав ся на Атлянтійський океан, небезпека минула. Від тоді майже цілу дорогу відбував корабель, пливучи на поверхні води. Лише в хвилях, коли замічено ворожі кораблі, корабель поринав у воду. Підчас дороги були деякі незначні клопоти з підводними ліхтарнями і збірниками воздуха, однак сі браки протягом кількох годин усунено. Велика буря на мори була причиною значного опізненя. Коли корабель зближав ся до берегів Злучених Держав, мусів змінити напрям, щоби оминути анґлійські воєнні кораблі, які патролюють здовж американського побережа. Серед сильного дощу і громів корабель прибув в полудне до заливу Чесапік, де його ожидав заступник корабельної компанії „Північно-німецького Ллойду", капітан Ганс Ґінш, на нанятім корабли „Тімонс".

Небаром опісля прибув американський пільот, щоби спровадити корабель до доків у Балтімор. О год. 11-тій в ночи корабель закинув якор при доках, де має відбути приписану кварантану.

Корабель не привіз зі собою жадних подорожних. Ціла залога складаєть ся з 29 моряків, які належать до торговельної маринарки. Корабель прибув в дуже добрім стані. Його довжина числить 313 стіп; набір корабля виносить около 1.000 тон, який складаєть ся головно з фарб і почти.

Ходить поголоска, що капітан привіз відручне письмо від німецького цісаря до президента Вілсона.

Також здогадують ся, що небаром надійдуть до Злучених Держав дальші підводні кораблі з Німеччини. Час, в котрім корабель відплине назад до Німеччини, держать у великій тайні. Корабель має взяти до Німеччини набір, який буде складати ся з ґуми, міди і нікліо. Також має забрати зі собою авіза на грошеві посилки, призначені до центральних держав.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НА ПІВНОЧИ НАСТУП МОСКАЛІВ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛІН, 8. липня. — На східнім терені війни боротьба ведеть ся з небувалою доси завзятостию. Не оглядаючи ся на величезні страти, російські команданти кидають на поле битви щораз то нові маси своїх війск. Помимо великої чисельної переваги Москалі не були доси всилі віднести таких успіхів, які відповідали би великим жертвам в людях, які потерпіли в останних нападах.

На півночи Москалі пробували в кількох місцях переломити боєву лінію німецьких війск. Однак Гінденбурґ відбив кождий напад з великими втратами для Москалів.

На воєннім терені коло Баранович князь Леопольд задав Москалям тяжкий удар. Тисячі убитих Москалів вкрили побоєвище на північ і на полудне від Баранович.

На Волини Москалі знова роблять зусиля, щоби посунути ся в напрямі Ковля. Частинні успіхи Москалів коло Чарторийска зрівноважено успіхами союзних війск на полудневий захід від Луцка.

Армія Ботмера, яка на полудневий захід від Бучача була приневолена уступити з над Стрипи над ріку Коропець, заняла нові приготовлені становища і успішно відбиває дальші напади Москалів.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На півночи здовж ріки Двини, коло Двинска і по обох боках Сморґоня війска Гінденбурґа відбили всі напади Москалів. На полудне від озера Нароч Москалі стратили в останнім нападі 2 офіцирів і 210 жовнірів в полонених.

„Коло Городища і Дарова неприятель відновляв свої напади, кидаючи знова величезні маси нового війска на поле битви. Князь Леопольд відбив всі напади неприятеля. Москалі потерпіли величезні втрати. Тисячі убитих Москалів встелили побоєвище. Кількасот Москалів взято в полон. Битва на сім боєвім фронті триває дальше без перестанку.

„На Волини Москалі перевели в околиці Чарторийска (над долішним Стиром) напад на становища наших війск. Уступаючи перед великою перевагою непирятеля, наші війска заняли нові становища дальше на захід.

„На північний захід від Бучача війска Ботмера ударемнили сильні напади Москалів. Дальше на полудне союзні війска заняли сильні становища здовж ріки Коропця".

„Дальше на північ коло Молодечна наші літаки успішно бомбардували російські війска, які були призначені до транспорту зелізницею. Один російський літак зістрілено.

(Дальший зміст німецького звіту уляг конфіскаті анґлійської цензури).

УСПІХИ МОСКАЛІВ КОЛО ЧАРТОРИЙСКА І НА ЗАХІД ВІД БУЧАЧА.

ПЕТРОҐРАД, 8. липня. — Російські війска віднесли великий успіх на Волини над долішним Стиром, здобуваючи трикутник, який творять місцевости Рафалівка-Кольки-Маневичі. Російська армія посуваєть ся скоро здовж зелізничого шляху в напрямі Ковля, який є віддалений від боєвої лінії всего 35 миль.

Другий великий успіх віднесла російська армія на захід і полудневий захід від Бучача, де праве крило неприятельської армії мусіло з великими стратами уступити 12 миль дальше на захід.

Урядовий звіт російського ґенерального штабу звучить:

„Над долішним Стиром, на захід від Чарторийска, наші війска посувають ся щораз дальше на захід. Вчера заняли наші війска місцевости Городок, Грузятин, Оконск, Загорівку і Маневичі. У вчерашних битвах полонено 75 офіцирів і 2.000 жовнірів.

„Коло Оптова наша кіннота перевела напад на Австрійців, причім значне число їх вирізала. Поверх 600 Австрійців полонено і здобуто 5 гармат та 6 машинових крісів.

„В Галичині на схід від Монастириск наші війска здобули село Григорів, беручи 1.000 жовнірів в полон.

„На Буковині неприятель розпочав наступ на полудневий захід від Кімполюнґа.

„На полудневий схід від озера Нароч боротьба слабне.

„На схід від Баранович протинаступ німецьких війск не приніс їм жадного успіху".

МОСКАЛІ ЗАНЯЛИ ДЕЛЯТИН.

ПЕТРОҐРАД, 9. липня. — Урядовий звіт російського ґенерального штабу звучить:

„В околиці Баранович завзята битва триває дальше. Неприятель одержав скріпленя і ставить сильний опір.

„На Волини наші війска посувають ся дальше наперед здовж зелізничого шляху, який веде в напрямі Ковля. Наші війска здобули села Гулевичі і Качівку. Дальше на полудне села Янівка і Арсеновичі стоять в огни. Число полонених і воєнної добичі зростає.

„В полудневій Галичині наші війска заняли місто Делятин. На Буковині над рікою Молдавою наші війска відбили напади Австрійців, беручи в полон 7 офіцирів і 530 жовнірів. Від 23. червня до 7. липня армія ген. Лечицького полонила 674 офіцирів і 30.875 жовнірів та здобула 18 гармат, 100 машинових крісів і 14 гарматних проц".

КОЛО КІМПОЛЮНҐА НА БУКОВИНІ ПОЛОНЕНО 500 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 8. липня. — З головної австрійської кватири надійшли отсі вісти:

„На полудневий захід від Кімполюнґа наші війска перевели кілька протинападів, беручи в полон поверх 500 Москалів та здобуваючи 4 машинові кріси.

„На захід і північний захід від Коломиї не зайшли жадні важнійші зміни. Між Саджавною а Делятином тирольські стрільці здержали дальший наступ Москалів".

АВСТРІЙЦІ ПЕРЕЙШЛИ НА БУКОВИНІ КОЛО БРЯЗИ РІКУ МОЛДАВУ.

ВІДЕНЬ, 9. липня. — Звіт головної австрійської кватири звучить:

„Наші війска на Буковині здобули по довшій боротьбі перехід через ріку Молдаву (доплив Серета) недалеко місточка Брязи.

„На Волини в околиці Стобихви (над Стоходом) союзні війска відбили напад російських війск, які робили зусиля, щоби переправити ся на другий берег ріки Стохода".

КОЛО БАРАНОВИЧ НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 633 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 9. липня. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

„АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА: В околиці Городища (на північ від Баранович) наступ Москалів, який тривав без перестанку через два дні, зістав переломаний. Наші війска відбили напади Москалів і взяли в полон 633 російських жовнірів.

100.000 ВІЙСКА ЙДЕ НА ПОМІЧ АВСТРІЙЦЯМ НА БУКОВИНІ.

ПЕТРОҐРАД, 8. липня. — Велика армія, зложена зі 100.000 Австрійців і скріплена трома дивізіями (60.000) німецької піхоти, під командою угорського генерала Кевеша переправляєть ся через Карпати на поміч австрійській армії на Буковині. Нова армія посуваєть ся в напрямі Дорна-Ватри і має на ціли заатакувати з боку російські війска, які находять ся на Понутю.

Ґенерал Кевеш був головним командантом австрійсько-угорської армії підчас наступу на Балкані. Його армія здобула західну часть Сербії, Чорногору і північну Альбанію.

ЧЕРНІВЦІ НЕ ДУЖЕ ПОТЕРПІЛИ ПІДЧАС БОМБАРДОВАНЯ.

ПЕТРОҐРАД, 8. липня. — Середина міста Черновець не потерпіла великої шкоди підчас битви над Прутом. Найбільше знищені є деякі передмістя і околиця недалеко моста над Прутом. Перед опущенєм міста Австрійці висадили міст у воздух. Чернівці є майже зовсім вилюднені. Через пять днів від часу занятя Черновець російськими війсками всі склепи були позамикані. Доперва в останних днях почали отвирати склепи з хлібом.

Ґубернатором Буковини іменований Арсенєв, бувший секретар російського посольства в Букарешті. Президентом Черновець зістав заіменований один із визначнійших буковинських Румунів.

ВІЙНА З ФРАНЦІЄЮ:

ВТРАТИ СОЮЗНИКІВ ТЯЖКІ.

БЕРЛІН, 8. липня. — Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„По обох сторонах ріки Сом наші війска завдяки своїй хоробрости і витривалости відбили всі напади союзників, спричинюючи їм дуже тяжкі втрати.

„Величезне число убитих Анґлійців на побоєвищи коло Овілєр і Контре-Мезон і убитих Французів коло Сойкур вназує на великі маси людий, яких союзники уживали до переведеня нападів, а рівночасно є доказом страшного діланя наших гармат, машинових крісів і карабінів".

НЕПОГОДА ПЕРЕШКОДИЛА ВОЄННИМ ОПЕРАЦІЯМ.

ПАРИЖ, 8. липня. — Рапорт французького ґенерального штабу звучить:

„Непогода унеможливила вчера і в ночи дальші воєнні операції над рікою Сом. Помимо дощу наші війска перевели напад на німецькі становища в околиці Бельой-ан-Сантер, який вповні удав ся. Ми полонили 350 Німців.

„На північ від ріки Сом серед дощу і мраки наші війска зробили нині досьвіта напад на село Гардкур і на горбок, який лежить на північ від него. Завдяки хоробрости нашої піхоти обі сі місцевости по 35-хвилевім нападі опинили ся в наших руках. Два протинапади Німців, один від півночи а другий від сходу, зістали відперті. В тих битвах Німці потерпіли значні втрати, лишаючи в наших руках 260 полонених".

ВЕЛИКИЙ НАСТУП СОЮЗНИКІВ ПРИЙМАЄ ТЕПЕР ХАРАКТЕР МІСЦЕВОЇ БОРОТЬБИ.

БЕРЛІН, 9. липня. — Німецькі війска відбили всі напади французько-анґлійських війск з великими стратами для неприятеля. По довгій і завзятій боротьбі, яка коштувала французьку армію величезні жертви, удало ся французьким війскам заняти місцевість Гардкур.

Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На північ від ріки Сом на боєвій лінії між Овілєр а лісом Муміц та по обох сторонах місцевости Гардкур напади неприятеля зістали відбиті. Союзні війска переводили шість разів напад, щоби здобути ліс „Ґрон", але без успіху. Одиноким їх успіхом було занятє місцевости Гардкур, яка представляла купу руновищ.

„На полудне від ріки Сом відбуваєть ся сильна перестрілка артилерії. Напади піхоти є лише льокального характеру.

ФРАНЦУЗИ ПОЛОНИЛИ ЗА ТИЖДЕНЬ 9.500 НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 9. липня. — Міністерство війни оголосило отсей урядовий звіт:

„На північ від ріки Сом не зайшли жадні важнійші зміни.

„На полудне від ріки наші війска перевели напади на 4 кільометри довгім фронті на захід від Фльокур і здобули німецькі становища один до два кільометри в глиб. Наші війска заняли місцевість Біяш, беручи в полон 300 Німців.

„Ніч минула по обох сторонах ріки спокійно. Загальне число Німців, полонених у вчерашних битвах, виносить 10 офіцирів і 633 жовнірів.

„За цілий час наступу наші війска полонили по день 7. липня 9.500 Німців. Число здобутих гармат виносить 76, крім кількасот машинових крісів".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

—o—

„Народна Воля" починає від якогось часу уживати в своїх редакційних статях слова „Русин", „руський" всупереч тому, що на цілій Україні, по сей і той бік океану, уживає ся від давна слів „Українець", „український". Український Сойм в Ню Йорку, в якім брали участь представники „Руського Народного Союза" і редакції „Народної Волї", приняв однодушно ухвалу, щоби більше не уживати слова „руський" на означенє „український". Нам здає ся, що ся ухвала обовязує і „Народну Волю". Колиж ся ґазета йде всупереч сїй ухвалї і уживає слова „руський", то видко, хоче комусь приподобати ся; поволи зачне писати „руский" а за тим прийде вже легко: „русскій". По нитці до клубка. Нехай вже раз знаємо, з ким маємо до дїла і до яких часописий зачислити ті ґазети, що називають себе українськими, але... носять на собі „русске" платє.

В московській ґазеті „Свѣтъ" (ч. 25) є сповідь „протоєрея" о. Теофана Обушкевича, в якій він висловлює причини, що спонукали його перейти на православє. Пише він між иншим:

Принимано мене съ почестями и любовью, на яку я не заслужилъ, обдаровано мене почестями, якихъ я недостоинъ.

Цікава сповідь старенького чоловіка, котрий, стоячи над гробом, признає ся, що нема защо його шанувати.

Росія славить ся від давна яко країна противенств. Перший проєкт мирової конференції вийшов з Росії, хоч рівночасно Росія удержувала найбільшу армію на сьвіті. Для женщин позакладано. в Росії велике число проґімназій, хоч число шкіл в Росії загалом дуже незначне в порівнаню до її населеня. Промисл в Росії дуже слабо розвинений, а саме тепер устроєно в Петроґраді виставу мод, не зважаючи на страшне воєнне нещастє. Російський мужик пив і пив, аж нагло з вибухом війни забороняють горівку і вводять примусову тверезість. Російська дума ухвалила тими днями закон... вічної тверезости в пяній Росії. Таких противенств богато. Се сьвідчить про енерґію народа, але і про загальний низкий уровень культури.

Дописувателї до українських ґазет, а навіть деякі редакції, послугують ся часто скороченями. Такі скороченя є дуже невмістні, бо збивають з пантелику читачів. Особливо нашим іміґрантам тяжко розуміти деякі скороченя. Тому дописувателї повинні все писати ціле слово, а не: „укр." замісць „український"; „роб." замісць „робітник, робочий"; „уч." замісць: „ученик, учитель"; „кн." замісць: „книжка, книгарня" і т. п. Є лише деякі скороченя, котрі є загально приняті, як на приклад: б. р. = біжучого року; м. р. = минулого року; пр. = приміром; н. пр. = на приклад; і т. п. = і тим подібно; і т. д. = і так дальше. Коли сеї засади будуть держати ся також наші патріоти при друкованю оголошень, оповісток і т. п., тоді лекше буде неодного чоловіка навчити розуміти значінє слова і реченя.

НАЦІОНАЛЬНЕ НЕЩАСТЄ.

—o—

Кілько людий ми вже стратили в теперішній війні! Жертва за жертвою! Гинуть сїрі маси українського селянства, на котрім опирала ся вся наша народна сила.

Гинуть старші, які працювали на своїм поли, брали участь в народнім житю по своїх громадах, підховували і заправляли молоде поколїнє до ліпшого житя, до просьвіти, до поступу.

Гинуть молодші, в силї віку, що саме приспособляли ся до господарства і до народної роботи і вже були помічними у всяких господарських, просьвітних, культурних та полїтичних змаганях цілого народу.

Гинуть діти — ся одинока надія будучности всього українського народу. Не від куль, але від злиднів, від голоду і від пошести.

Страшні жертви забирає нам війна. Жертви, про які ми ніколи не думали; ми не припускали отсих страшних наслїдків новітної війни.

Але подивім ся і на чисто духову сторону народного житя. Школи пустіють. Нема в них нї учеників нї учителїв. Декуди школи пощезали цілковито, як пощезали і цілі села. Коли лишили ся ще які діти при житю, то вони здебільша жиють без просьвіти. А се в дуже недалекій будучности відчуємо ми в народнім житю. Неграмотність зросте ще більше ніж перед війною, а за неграмотностию йдуть і инші просьвітно-культурні недостачі.

Теперішна шкільна молодїж, головно ся, що приготовляла ся до висших наукових студий, що вчащала до ґімназий, реальних і торговельних шкіл — не має також способів продовжати своєї науки. Богато шкіл позамикано, богато учеників та учениць не має средств до житя і тому лишили ся вони чи в дома, чи на чужині, чи пійшли шукати за зарібками.

Старша молодїж, з висших середних шкіл, учительських семинарів, з університетів і полїтехнїк — все те, з огляду на свій вік, пійшло на поле бою; служать вони і кладуть свої голови або в правильних арміях, або яко добровольці при Січових Стрільцях. Прямо самочільне зерно призначене на смерть. А ті якраз підготовляли ся, або й були вже в части підготовані дати провід в просьвітнім, культурнім, науковім і суспільнім житю нашого народа.

Зі старшої громади теж гине один за другим. Неначе пошесть забирає нам щораз то красші одиниці. Згадаємо лише тих, що були загально звісні цілому народови, як: проф. Шухевич, Кость Паньківський, Мелень, Гребеняк, еп. Чехович, — а передівсім Павлик і Франко. Виходить, що старша громада українських патріотів так проріджує ся, що мало хто лишить ся при житю. Недавно дійшли до нас вісти, що посол Олесницький тяжко занедужав. Знаючи його серцеву недугу, можна побоювати ся також і про його житє.

Лишать ся, правда, при житю сї, що тепер дістали ся в полон, або находять ся яко засланці на Сибіри. Але хто знає, чи невигоди і труди не зломлять їх сил, передівсім старших людий, як: проф. Грушевського, митр. Шептицького, К. Малицької, посла Окуневського і других.

Тому, роблячи короткий перегляд, мусимо ствердити, що теперішна війна буде коштувати нас страшні жертви. Поминувши маєткову руїну, найбільше відібєть ся війна через те, що наш нарід стратить велике число людий; через припадковий збіг обставин гинуть саме тепер і такі, що не беруть участи у війні.

А по війні ми мусимо сейчас здвигнути все національне житє і пхнути його вперед; инакше нас знова злегковажити сьвіт. І ледви чи тими недобитками, що лишать ся при житю, буде міг наш нарід розвивати свою культуру і просьвіту. А що по війні кождий буде звертати увагу передівсїм на поправу своїх матеріяльних відносин і на відбудову господарств, то на культурно-просьвітні справи не стане нї часу нї гроша.

Се самозрозуміле і ми не можемо сьому дивуватись. Тому перед таким упадком треба забезпечитись. Треба вже тепер дбати, щоби ті люди, котрі будуть способні до поширюваня і витворюваня культури, як: поети, артисти, лїтерати і суспільні діячі, могли віддати ся важкій праці, хочби ціла суспільність була занята господарськими справами. І тому треба нам створити фонд на піддержанє будучих народних робітників, щоби вони не гинули серед злиднів, як згинув Павлик та Франко. Памятаючи на сей обовязок: піддержати культурні сили нашого народа, складаймо щедрі жертви на „Фонд імени Івана Франка". Сей фонд нехай буде живим намятником сьвіжо номершому великому синови України!

ІВАН ФРАНКО.

(Статя І. Свєнціцького в часописи „Кіевская Мысль", число 143, з дня 5. червня 1916 р.)

—o—

Поет, мислитель, шукаючий Божої правди на землї, публїцист-історик культури свого народа, вчений дослїдник основ славянсько-русcкої й української письменности і народного житя — от на що Іван Франко посьвятив свій великий талан і чому він служив більше ніж сорок лїт свого діяльного житя.

Син селянина-коваля з Нагуєвич, коло Дрогобича, в східній Галичині, він вже в ґімназії проявляв свої артистично-лїтературні спосібности, на підставі котрих його учитель польської мови предсказав йому в присутности товаришів: „Він буде гордостию свого народа". В 1875 р. він вступає на львівський університет і принимає діяльну участь в студентськім журналї „Друг", котрий видавало т. зв. староруске студентське товариство „Академіческій Кружок". Сам Франко в той час являєть ся сьвідомим Українецм. Але його жива вдача і порив до суспільної праці не позволяють йому не приняти участи в одинокім студентськім видавництві Русинів. З появою Франка в „Академічнім Кружку" починаєть ся постепенне кипінє серед молодих студентів Русинів того часу, яке закінчило ся основанєм огнища студентів-Українців „Академічного Братства" і „Лихваря".

Головно ярко починає складати ся особистість Франка від часу його знакомства з Драгомановом в 1876 р. З початку — ученик того визначного суспільного діяча і поклонник його богатої душі, різкого критичного ума, Франко стає з часом товаришем і наслїдником в демократизації і культуризації свого народа. Франко разом з покійним Павликом, своїм університетським товаришем та ідейним другом, являєть ся душею відродженя і розвою свого рідного краю. Вони перші виступили проповідниками суспілвної справедливости серед галицьких робітників, за що відповідають на суді і попадають в тюрму. Вони перші осьмілили ся виступити з критикою пануючого в той час серед Русинів клерикально-консервативного сьвітогляду і поглядів, за що стародумці відлучили їх від громади. Вони перші пійшли в народ з кличем: Парід для себе і за себе, всї для народа!

Вистарчить лише представити собі загальний стан умів і внутрішної полїтики в Австрії в 70-тих і 80-тих роках, як реакціонери по революції 1849 року повставали проти всего, що не від них вийшло, яко проти нарушеня горожанського, національного і державного устрою — а нам стане ясним положенє двох молодих студентів, проповідників раціоналїзму і демократизму, що своєю появою перервали мирний сон коло домашного огнища.

Співробітництво Франка в краєвих і заграничних польських поступових журналах і ґазетах і в нїмецькій столичній пресї дало йому можність видвигнути національне питанє свого народа і зробити його сущною частию міжнародної полїтичної думки. Але ще цікавійша і цїннійша участь Франка в українських лїтературних, суспільних і полїтичних видавництвах, де він постепенно витворює огнище умової і полїтичної думки галицької України.

І в той час публїцистичної праці, винагороджуваної грішми, за які він ледви міг прожити, він творив і занимав ся наукою. Яко учений етноґраф і історик лїтератури він став виступати в 90-тих роках, спершу в своїм журналї „Житє і Слово" і в „Київській Старині", а від 1898 року виступав з більшими працями в „Лїтературно-Науковім Вістнику", в „Записках Наукового Товариства імени Шевченка у Львові", в „Archiv fuer Slavische Philologie" і в „Сборнік-у" по „славяноведєнію" академії наук в Росії. Франко лишив нащадкам цілий ряд дуже цінних розслїдів ріжнородних історично-лїтерних і культурних питань українознавства і славянознавства, які являють ся вкладом в порівнююче обзнакомленє зі славянством і його відносинами до романсько-ґерманського та візантійсько-азійського сьвіта. Отсе і є в головних нарисах границї його научної діяльности. Походженє українських історичних пісень, українська народна фільософія в приказках і пословицях (4 томи), апокрифічно-леґендарна письменність на Україні (5 томів), поучаюча повість і притча, перші основи драми і театру на Україні, українська полємічна письменність XVI. віку, галицьке письменство XVI—XVIII. віку, нова церковна пісня, період т. зв. галицько-руського відродженя — все те, долеко ще невичерпуюче всього обєму історико-лїтературної діяльности Франка, розділенє його вчених творів, — дає величавий образ значної части українознавства. І як би Франка не постиг був жорстокий удар долї, він певно дав би був нам злуку всього в історії української лїтератури.

Яко вчений він відзначав ся строгим критицизмом, що все опирав ся на порівнюючім розборі питаня. Але в той самий час він не переставав бути поетом-артистом, що одухотворював і з надзвичайною любовою видвигав істнуючу в розслїджуванім лїтературнім явищи артистичну цінність і красу. Заслуги Франка для науки оцінили як слїд і в Росії — академія наук, вибираючи його членом-кореспондентом, а харківський університет, надаючи йому титул почесного „доктора руской словесности".

Однак найбільше широкою, популярною і звісною серед поступового громадянства славою тїшив ся Франко яко письменник-поет. І дійсно, Франко був найбільшим по Шевченку українським поетом, що по майстерськи володів живим народним словом і невичерпаним жерелом артистичних образів. Він подібно як Шевченко вмів використати вічну криницю народної словесности і народного житя для висшої артистичної творчости. Він перший з українських поетів дав нашому народови перли сьвітової поезії Сходу і Заходу — давного і нового сьвіта.

Слїдити за розвоєм поетичної творчости Франка — се значить розвертати книгу відділньої особистости, цілого народа, людства; се значить розважати радости і страданя живого чоловіка в кристалї чистої поезії.

Франко—поет обездолених і страждаючих від неправди і гнету („Бориславські оповіданя", „Boa Constrictor", „В потї чола"); він співець народного горя („Панські жарти" і весь збірник „З вершин і низин"); він — найліпший український лірик (збірник „Зівяле листє", „Semper tiro"; поет-мудрець (збірник „Мій Ізмараґд"); вожд, що веде свій народ, як пророк, в землю обіцяну (поема „Мойсей"). Виступивши в Галичині радикальним критиком суспільности і провідником нової суспільної ідеольоґії, що боронила повну свободу особи і загалу від визиску економічного, полїтичного і духового, Франко яко поет пірвав відразу всї звязи з пережитками романтично-сентиментального „патріотизму". Він навіть не поклоняв ся етноґрафічному „патріотизмови". Йому було ясним, що треба стати каменярем, виковувати самому нову дорогу, котрою його нарід міг би пройти до сьвіта висших ідей і злучити ся з творцями нового чоловічого житя.

Яко народний поет він нагадує Некрасова і Ґлєба Успенського, котрих він називав улюбленими поетами своєї молодости. Але даремна праця дошукувати ся на тій підставі якихнебудь наслїдувань тих поетів у Франка. Франко був занадто самостійний, аби наслїдувати, чого найлїпшим доказом служить не лише його ориґінально-артистично-поетична творчість, але й діяльність перекладчика, що являєть ся взором мистецького оплнованя національним поетом чужого твору.

Яко поет, описуючий житє-бутє низших верств суспільности, Франко щодо часу значно випередив Горкого, а яко горожанин-поет він визначив ся спокійним реалїзмом, обвіяним Гайновим сарказмом. Франко ніколи не ідеалїзував своїх тем і бридив ся штучностю. Він волїв лишити одно або два місця невикінченими, аби лише заховати ясність думки і потрібну різкість образа.

Франко був все самим собою. Незвичайно скромний у відношеню до других, він ніколи не кривив душею — він все і всюди був щирий і простолінійний. За те прийшло ся йому випити гірку чашу горя до дна. І він випив її без скарги і сліз, а нам дав прегарний сьвіт поезії, мудрости і знаня, в котрім культурний сьвіт буде находити собі богату духову поживу в будучі часи.

НА СПОМИН ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

Кував Ти будучність народови свому,
Боров ся завзято і все;
І заґрівав словом до праці-роботи,
Як вожд, що до бою іде.

Народ свій любив Ти горячо і щиро,
Ти [illegible] все і плакав враз з ним,
Ділив ся і горем і щастєм і болем
І г[illegible] народним важким.

Волею радіти бажав Ти з народом,
Наче Великоднем дитя,
Але не судилось, бо смерть невблагана
Твоє підкосила житя...

Спочивай, наш Батьку, на рідній Вкраїні,
Про Тебе тямити будем,
Що року могилу вкрашати будемо,
Болючу утрату спімнем.

Д. Камінський.

Скрентон, Па., 7. липня 1916.

ПО СМЕРТИ ФРАНКА.

(Голоси преси).

Філядельфійська часопись „Америка" (ч. 152), подаючи вістку про смерть Франка, пише:

ІВАН ФРАНКО ПОМЕР.

Ся вість наповнить смутком цілу Україну, всіх її синів, де би вони не жили, бо се був в теперішних часах найбільший чоловік, найбільший талан, найбільший робітник на землях українських, як вони далекі і широкі.

Страта се велика для України, але імя його буде безсмертне, побіч імен Шевченка, Котляревського, Шашкевича, Федьковича.

Те, що він зробив для української літератури, науки просьвіти і політичного відродженя — се праця велита, праця надлюдська, яка буде йому найкрасшим памятником, памятником несокрушимим.

Про Франка говорили, що він двигав на своїх плечах культурну працю галицької України за останних 50 літ. В тім богато правди. І сьміло можна сказати, що без Івана Франка національна культура галицької України не була би досягла тої висоти, на якій стоїть сьогодня.

І тому нині, згадуючи покійного Івана Франка, згадуємо його велику культурну працю для вітчини; згадуємо історію недавної минувшини; згадуємо також тяжку боротьбу нашого народа, нераз кроваву, за освобожденє з тяжкого польського ярма; згадуємо успіхи тої боротьби і недавні сумні часи.

Ті недавні сумні часи переживав Франко тілом і душею. Від кількох літ він був зломаний тяжкою недугою і мав спаралїжовані руки. Жив у біді, нераз в голоді; мав часто хвилї душевного болю, які мусіли ще скріпити ся підчас двох останних років війни.

Сумно зійшов зі сьвіта великий син України, але заслуги його для рідного народа останутъ ся його безсмертною славою.

Польська ґазета „Дзєннік Звйонзкови" з Шікаґо (ч. 56) пише:

Др. Іван Франко, український літерат, умер 29. мая у Львові. Писав також по польськи — 10 літ був співробітником „Курієр-а Львовск-ого". За сьміль радикальні переконаня був кілька разів австрійськими властями увязнений і поставлений перед суд. По смерти Омеляна Огоновського, професора української літератури на львівськім університеті, габілїтував ся з сього предмету, але професури не одержав.

Іван Франко.

ГИМН.

—o—

Вічний революціонер —
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастє й волю, —
Він жиє, він ще не вмер.
Нї катівськії тортури,
Нї арештів царських мури,
Анї війска муштровані,
Нї гармати лаштовані,
Нї шпіонів ремесло
В гріб його ще не звело.

Він не вмер, він ще жиє!
Хоч від тисяч лїт родив ся,
То аж вчора розповив ся
І о власній силї йде! —
І простуєть ся, міцниє,
І спішить туди, де днїє...
Словом сильним, мов трубою,
Мілїони зве з собою, —
Мілїони радо йдуть,
Бож се голос д у х а чуть.

Голос духа чути скрізь:
По курних хатах мужицьких,
По варстатах реміcницьких,
По місцях недолї й сліз.
І де тілько він роздасть ся,
Гинуть сльози й сум нещастя,
Сила родить ся й завзятє —
Не ридать, а здобувати,
Хоч синам, як не собі,
Красшу долю в боротьбі.

Вічний революціонер —
Дух, наука, думка, воля
Не уступить пітьмі поля,
Не дасть спутатись тепер,
Розвалилась зла руїна,
Покотила ся лявіна, —
І де в сьвіті тая сила,
Щоб в бігу її спинила,
Щоб вгасила, мов огень,
Розвидняющий ся день?...

РОСІЙСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Японське міністерство для заграничних справ оголосило головні точки російсько-японського договору, який підписано дня 3. липня с. р. в Петрограді.

Дві головні точки отсего договору є отсі:

1. Японія зобовязуєть ся не брати участи в жадній акції проти Росії: ні сама, ні в політичнім союзі з иншими державами. Тесаме загарантувала Росія супроти Японії.

2. На случай, коли би територіяльні права або які инші інтереси обох тих держав на Далекім Сході були загрожені, Японія і Росія спільно порозуміють ся щодо способів, аби взаїмно себе підперти і дати поміч, о скільки вона покажеть ся конечною, для забезпеченя і охорони своїх прав.

Отсей договір заключений на протяг 10 літ.

Японська преса старасть ся представити яко головну ціль сего договору стремлінє Росії і Японії, щоби виключити Німеччину від впливу на Далекім Сході. Инакше на се задивлють ся преса американська. Вона уважає, що сей договір є звернений в першій мірі проти Злучених Держав. Японія, користаючи з невідрадного воєнного й економічного положеня Росії, змусила її до сего договору, щоби на будуче забезпечити собі союзника на случай війни зі Злученими Державами, а рівночасно, о скільки се можливе, ослабити свого союзника, Росію.

Історія сего договору не є нова; вона тягнеть ся вже від довшого часу. Минувшого січня їздив в гостину до японського мікада стриєчний брат царя, Георгій Романов, щоби випросити у него оружну поміч. Японія скористала з того і подала свої условія. По довгих, кількамісячних переговорах Росія була приневолена приняти условія, подиктовані японським мікадом.

Як подають російські часописи, сі условія були:

1. Росія раз на все відступає Японії зелізницю, яка веде до Харбіна.

В мировім договорі після російсько-японської війни в Портсмут (у Злучених Державах) Росія відступила була Японії зелізницю від порту Дального до Чанчуна. Тепер Японія за свою приязнь одержала від Росії другу часть зелізниці без клопоту і без одного вистрілу.

2. Японія зобовязуєть ся за те доставляти Росії через цілий час війни гармати, оруже і амуніцію. Росія очевидно платить за доставу воєнних матеріялів ціну, яка є принята на торговельних ринках.

3. Росія позволяє японським купцям вести інтереси на Сибири і в північній части острова Сахаліну. Японські купці одержують значні полекші на сибірських зелізницях.

4. Владивосток позістає отвертою міжнародною пристанию. Росія без дозволу Японії не має права укріпляти сеї пристани.

5. Росія і Японія признають собі взаїмне право веденя інтересів в Манджурії і в Монголії. Як довго Росія воює, Японія буде берегти інтересів Росії в північній части Хін.

6. Японія буде стояти на сторожи „отворених дверий" Хін. Колиб однак якась держава виступила проти інтересів Японії в Хінах, Росія є обовязана доти поміч проти її ворога.

Росія, хоч нерадо, мусіла пристати на всі домаганя Японії. В дійсности цілий договір є вимушений на Росії. Японія, користаючи з тяжкого положеня Росії, збиває величезні капітали. Вже нині обчисляють зиски японських промисловців і купців на сотки міліонів долярів.

Як Японія потрафила використати положенє Росії, про се сьвідчить між иншим продаж Росії старих японських, а зглядно російських, воєнних кораблів. Три японські кораблї: „Саґама", „Танґо" і „Соя", — се російські кораблї, які Японія здобула була у війні з Росією в рр. 1904—1905, — зістали продані Росії. Дня 3. цьвітня с. р. приплили вони під російським прапором до Владивостока. За ті старі кораблї казала собі Японія заплатити дуже дорого, а за одержані гроші побудувала два дредноти першої кляси.

Договір між Японією і Росією, якому надано позірно загальне значінє з огляду нібито на спільні інтереси Росії і Японії на Далекім Сході, є в дійсности і виключно нічим иншим, як скріпленєм впливів Японії супроти безсильної Росії.

ВІСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Адвокати загрожені.

Найвисший трибунал у Відни заіменував віденського адвоката д-ра Едмунда Корнфельда куратором для тих всіх адвокатів і адвокатських конціпієнтів з Галичини й Буковини, котрі виїхали за границю і котрим на підставі розпорядженя з грудня 1915 року грозить утрата права виконуваня адвокатури, коли не оправдають свого виїзду за границю. Куратор має протягом 14 днів подати подробиції, які оправдують побут адвокатів за границею, до відомости найвисшого трибуналу у Відни.

Ґенеральний прокуратор у Відни поставив внесенє на виключенє отсих адвокатів, що бавлять за границею: Др. Лев Алексевич зі Станиславова, др. Василь Дорожинський з Коломиї, др. І. Добрянський з Коломиї, др. Іван Добрянський зі Львова, др. Маріян Ґлушкевич зі Львова, др. Ярослав Коломиєць зі Львова, др. Теодор Кміцікевич зі Самбора, др. Олександер Лисяк зі Львова, др. Владислав Міхейда зі Львова, др. Теофіль Окуневський з Городенки, др. Ян Нєрацкі зі Львова, др. Тома Печерський з Комарна, др. Моріц Розенкранц з Кососа, др. Юліян Сьокало з Бориńі, др. Едвард Солянський зі Львова, др. Михайло Сохацький зі Львова і др. Віктор Унґер зі Львова.

Кромі сього слідуючі адвокатські кандидати перебувають тепер за границею: Др. Кароль Червінський зі Львова, др. Алексій Ґеровський з Черновець, Леопольд Гошовський з Перемишля, Евстахій С. Крижановський з Калуша, др. Конрад Мацкевич зі Львова, Маркус Хаїм Зісман з Глинян і др. Віктор Слоневський зі Львова.

Польщене української землі.

Краківська „Нова Реформа" доносить: „Холм починає віджививати. Польські школи починають систематично вичерпувати приписаний матеріял на зимовий курс. Польська школа, польський жовнір, горячі серця наших Польок, польська книжка і польська часопись причинили ся до того, що польська душа починає визволяти ся з російської заразн і польське житє назад здобуває собі своє природне і щораз скорше темпо. Населенє вже так призвичаїло ся до теперішного положеня, що не хоче вірити, аби Москалї могли колинебудь повернути. Тутешна польська інтеліґенція розуміє добре, як використати сей настрій на користь вітчини".

Проєкт переселеня людности.

Польська ґазета „Земя любельска" пише, що коли одні околиці давної люблинської ґубернії є позбавлені населеня, то другі мають досить людности, однак не мають хліба на виживленє. Такі суперечности заходять головно між трома східними люблинськими повітами і повітом білґорайським. Східні повіти не мають робучих рук і через те не мож обробити як слід плодовиту землю. Знова білґорайський повіт не має живности. Тому деякі люди попали на думку, чи не добре було би спровадити населенє з білґорайського повіту до східних повітів, аби мож обробити землю і здобути тим способом средства живности для всеї людности.

За державну зраду.

Ц. к. карний краєвий суд у Львові зарядив сконфіскованє усього движимого і недвижимого маєтку отсих осіб: Григорія Дзундзи, судового надофіціяла зі Самбора, підозрілого о злочин проти збройної сили держави; Василя Грицая з Добчина під Сокалем, яко підозрілого о шпигунство; Петра Клебаніка з Вийска, повіту Самбір і Дмитра Рада з Явірника, повіту Сянік, яко підозрілих о дезерцію до ворога.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ІМЕНИ ІВАНА ФРАНКА.

1. Джерзи Сіти, Н. Дж. О. Стеткевич $25.00; А. Савка і Б. Дуткевич по $10.00; П. Гаврилів, С. Ядловський, М. Угорчак, Д. Андрейко і Д. Стахурський по $5.00; В. Коостецький, М. Смикуля, А. Шостак, С. Гладкий, П. Маціїовський, А. Джмелик, І. Щур, Н. Сілецький і В. Туренчак по $1.00; І. Павчак, І. Медвідь і В. Сайдович по 50 цнт. — Разом $80.50
2. Ню Йорк, Н. Й. Кость Толопко $1.00
3. Джерзи Сіти, Н. Дж. Стефан Мілянович $1.00; Стефан Мушинський 50 цнт. — Разом $1.50
4. Бруклин, Н. Й. Парохія гр.-кат. церкви $7.00

ЗАГАЛЬНА СУМА $90.00

ДОПИСИ.

З NEW YORK, N. Y.

В справі Народного Дому.

I.

Майже всім читачам звісно було з часописий про справу Народного Дому в Ню Йорку, ще перед кількома роками. Неодин говорив: „Будують Нюйорчани Народний Дім і не знати коли він стане на ногах". Инший вже наперед радував ся, що в короткім часі прийде до свого рідного кутика, на що давав і збирав потрібні матеріяли. Богато було таких, що ходили по весілях, хрестинах і всяких публичних забавах та жебрали на Народний Дім, а не знали бідолахи, як то їм тяжко прийдеть ся вибудувати сей дім. Але помагаймо собі! Цент до цента буде доляр, доляр до доляра буде сотка і т. д. Але нехай кождий свою пайку доложить і в Ню Йорку мусить бути Народний Дім. Хто лише має честь, мусить станути проти неволі і гнету, мусить помочи в боротьбі з неправдою. Даятого відзиваю ся до Вас, Дорогі Братя і Сестри, в свобідній Америці: Поможіть здобути ся на Народний Дім! Він буде твердинею до борби з ворогами. Сей Народний Дім має розбудити вже в молодіжи силу і віру в себе, має защепити відвагу до борби о народні права.

Встид нам вправді признавати ся, що ми до сеї пори не мали Народного Дому, але тепер якраз ми повинні показати усьому сьвітови, що ми розуміємо народну працю. Меньше слів, а більше діл, а тоді станемо сильні. При кінци зазначу, що „в своїй хаті своя правда і сила і воля".

Тимко Мілещук.

II.

На сім місци оповім, як то нюйорські патріоти будували свій Народний Дім.

Якраз тепер буде майже шість літ, як в Ню Йорку завязав ся Комітет до Будови Народного Дому. На початку зібрали пару соток долярів і приступили до будови Народного Дому. І хто знає, чи не були би в короткі побудували, як би не киринники і зрадники народної справи, котрі вмішались до сего діла. Ті, що хотіли побудувати Народний Дім, зачинали діло як слід; киринникам було се не до вподоби і почали будувати Дім з гори. Кождий розумів, що лоти від неба таньші, тілько хто їх продає? Певно менаджер від ріелестейт, той що недавно продавав австрійські бонди. Конець кінцем вже ті киринники купили лоти під небом і зачали радити, який поставити герб, щоби міг держатись до сеї лоти, і доти радили аж лоти під небом пійшли в гору; не мали чим виплатити і збанкротували. Така робота киринників народної справи!

Але люди, котрі не упадали на дусі, тягнули се діло до послідного часу.

В році 1915 зійшли ся всі товариства, братства, сестрицтва і при помочи пароха о. Підгорецького завязали Тов. Українську Народну Громаду і зачали наново народне діло. Зібрали в протягу трох місяців пару тисяч долярів і зачали радити, який би дім купити; розіслали делеґатів по Ню Йорку шукати домів; ті сходили майже цілу долину міста, знайшли богато домів на продаж, представляли на мітинґах і рада в раду не можна було купити за сей капітал жадного дому. Пійшли далі шукати. Аж одному з делеґатів впало на гадку, що парохія в Ню Йорку має куплені доми; тоді стали радитись, чи не можна би їх відкупити і удались з просьбою до пароха о. Підгорецького в справі купна сих домів. О. Підгорецький мав сказати, що я не знаю, але скажу се Комітетови парохіяльному, може вони спродадуть. Такі бесіди були навіть на мітинґах У. Н. Громади. Купили ми сих 2 доми за $46.500 (сорок шість тисяч пятьсот долярів). Неодин, врадував ся, коли почув сю новину, що Українці вже матимуть свій власний дім і не будуть тинятись по чужих, ба навіть ворожих кутах.

Українська Народна Громада в Ню Йорку, на чолі котрої стоїть парох о. Підгорецький, яко предсідатель, зачала свою роботу солідарно і всі урядники і делеґати від всіх товариств, братств і сестрицтв помагають в сім так великім ділі.

Аж тут новина!

Приходить „Народна Воля" зі Скрентону, орґан Р. Н. Союза, і допись за дописию, підписаною п. Поморинським; дописуватель розписуєсь широко, що Українська Народна Громада переплатила 17 тисяч долярів, як то його експерт оцінює.

Українська Народна Громада, не вважаючи на безпідставні брехні дописувателя „Народної Волі", поступає дальше наперед. Скликує місячний мітинґ до Шіцен галі, 12 Іст 8-ма улиця, на день 30. червня 1916, на дальші наради.

Приходжу я на сей мітин., вступаю за поріг галі і виджу всіх урядників, делеґатів і прихильників Народного Дому невдоволених; як би так були піймали тих ворогів, то не знаю, чи були пустили живими. Приходить предсідатель, отвирає збори, списує делеґатів, відчитує кореспонденцію, яка прийшла від товариств, аж тут нараз встає один киринник, а за ним другий і зачинає закачувати рукави, як до боротьби на улици. Але виджу, що ніхто до него не поривасть ся, аж коли він назвав присутних „биками", тоді всі повставали з крісел і не знаю, щоби були з ним зробили, як би не предсідатель о. Підгорецький, котрий встав і утихомирив присутних. От така то народна робота тих киринників.

Але ми вже їх спекали ся і тепер робота пійде без перешкоди.

Тепер я відзиваю ся до Товариства „Українська Народна Громада": Ви, панове урядники, не зважайте на тих хрунів, а ведіть діло далі. А коли ті хруні будуть вам на перешкоді, то позакладайте їм таблички на очи.

А ти, українська суспільности, не вір тим хрунам зрадникам, котрі шкодять народній роботі; нашим обовязком стеречи ся таких людий, а поступати дорогою справедливою і йти за тим народом, що бажає добра цілій українській суспільности.

Дописувателям „Народної Волі" раджу не захрунювати української часописи; ліпше зробите, як підете до дому поправи на Іст Рівер, а коли там поправитесь, то я вірю, що з вас буде порядна людина і не будете писати дурниць в ґазетах, а ґазети, що тримають з хрунями, нехай памятають, що на них наші робітники платять свій тяжко запрацьований гріш.

Нюйорський.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ІМЕНИ ІВАНА ФРАНКА!

З ANSONIA, CONN.

Народне віче.

Дня 25. червня с. р. відбуло ся тут українське народне віче, уладжене всіми ансонійськими і доокол ичними товариствами. Помимо непогоди і короткого часу саля була переповнена публикою, бо зійшло ся около 1.000 слухачів.

Точно о годині 7.30 вечером тов. А. Мерещак отворив віче короткою промовою і попросив присутних вибрати предсідателя і секретарів. Предсідателем вибрано тов. А. Мерещака. Він подякував за вибір та довірє і покликав на секретарів тов. Г. Радзіха і В. Зелика, а третого, Д. Ціркота, котрий мав писати перебіг віча в американській мові і подати до місцевих американських часописий.

Опісля тов. Мерещак, яко предсідатель, представив публиці д. М. Січинського, котрого публика привитала з найглубшим поважанєм, встаючи з місць, і витаючи його грімкими оплесками.

Д. М. Січинський в своїй півтораґодинній промові представив публиції нашу історію і традицію та висказав, як инші поневолені народи виборели собі самостійність.

Промова д. М. Січинського була дуже займаюча і зрозуміла, а видко се було з того, що за кождим разом публика нагороджувала його грімкими оплесками.

Дальше д. М. Січинський говорив, що ми тут в Америці не можемо брати участи в борбі проти ворогів наших, а що вітчина наша потребує помочи від нас, то ми повинні — а зрештою мусимо скористати з прав американських — залишити приватні ворожнечі, злучити ся в одну велику громаду, подати собі руки до згоди і невтомимо працювати для добра наших братів і вітчини, коли хочемо видіти своїх братів вільними. Дальше просив, щоби всі товариства на найблизших мітинґах поухвалювали приступити до новозаснованої орґанізації У. Ф. Він подякував всім за поміч, котру йому дали підчас процесу і прирік на будуче працювати для добра свого рідного народу так довго, доки не побачить його вільним на його власній земли. Послідні слова зробили на публику велике вражінє, а не в одного видно було рясні слези. Вічевики нагородили д. М. Січинського грімкими оплесками.

По промові д. М. Січинського церковний хор, під управою п. Кушніра, відспівав дуже красно український гимн і „Не плакати нам".

Другий з ряду говорив тов. О. Заплатинський. Він в своїй промові згадав за европейську війну і за плач поневолених, вдів і сиріт, котрі простягають руку до нас о поміч. Бесідника нагородили оплесками.

Третий з ряду говорив тов. В. Калина, котрий в короткости представив значінє злуки і єдности.

Підчас бесіди тов. В. Калини занялись збіркою на визволенє України товаришки: М. Пашко, А. Хомкович, А. Ціркот і М. Ціркот. Зі збірки було $73.35. З сего заплачено за галю $10.00, поліційному сторожеви $3.00, подорож бесідника $10.00, а решту, $50.35 припоручено вислати на руки предсідателя У. Ф., д-ра Сіменовича.

Опісля д. М. Січинський забрав голос і поставив отсі резолюції, котрі одноголосно ухвалено:

1) Що віче Українців в Ансонії, Конн., дня 25. червня, ухвалює, що воно не є ні російське, ні австрійське, тільки українське.

2) Ми вороги царські і цісарські.

3) Щоби на мировій конференції ми могли мати голос рішаючий.

4) Жадаємо, щоби по укінченю війни не повторялась більше така різня.

І всі инші резолюції ухвалено одноголосно.

На закінченє предсідатель подякував в імени всіх Тов. д. М. Січинському за прибутє до Ансонії і подані вказівки, після котрих маємо на будуче поступати. Подякував також публиці за так численну участь і за пильне слуханє бесідників. Щиру подяку висказав членицям сестрицтва св. Єлени за труд при збірці, а тов. Д. Ціркотови за поданє оголошеня в місцевих американських часописах.

На сім віче замкнено. При співі патріотичних пісень публика розійшла ся як найспокійнійше.

Іван Радзїх, секр.

Іван Гундяк.

НА СПОМИН ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

Могутний Каменяр на шляху житєвому,
Ти випустив вже молот із знемощілих рук;
Не загремить нїколи сьвятий, пророчий голос,
Не співати-меш пісні із днів народних мук.

Ціле житє за люд коханий Ти боров ся,
Вирвать його хотів із міцних пут неволі;
Через десятки літ Ти Вождом нашим був
І тернистим шляхом вів нас в країну Волі.

І хоч терпів Ти сам мов Ісус на Голгофті,
То віри Ти не тратив і не упадав духом;
Серед шалених бур Ти стояв мов дуб міцно
І не хиливсь долів під тяжких мук обухом.

Увесь мозольний вік Ти був сторожем люду
І все гоїв його безмежні муки й рани;
Ти додавав йому бадьорости і сили
До боротьби — і кликав: „Рви кайдани!"

Замовк Твій віщий голос, великий наш Мойсею,
І чародійна ліра звеніти вже не буде;
Та поки сонце сьвітить, поки люди на сьвіті —
Україна Тебе, Мойсею, не забуде!

ЗВІТ У. Н. РАДИ В АМЕРИЦІ

З РОЗПРОДАЖИ ВІДЗНАК

(ЖЕРТВАМ ВІЙНИ).

В понизшім виказі подаємо імена всіх тих добродіїв, котрі занимались розпродажию відзнак „Жертвам Війни", а зібрані гроші надіслали до Української Народної Ради.

Котсвіл, Па. Павло Псуй	$ 3.00
Пасайк, Н. Дж. Іван Шафран	25.00
Норт Тонаванда, Н. Й Антін Федорович	3.71
Ансонія, Конн. Олена Придун	7.60
Палмертон, Па. Яків Грабар	28.00
Назарет, Па. Дмитро Байда	3.00
Шікаґо, Ілл. о. Григорій Хомицький	50.00
Адамс, Масс. Іван Хавлюк	4.50
Манчестер, Н. Г. Микола Солодуха	11.75
Ватервліт, Н. Й. о. М. Данилович	25.00
Дітройт, Міш. Теодор Война́вич	12.00
Амстердам, Н. Й. Василь Чучман	6.20
Нескегонінґ, Па. А. М. Дарвай	1.50
Монессен, Па. Яким Цимбала	26.00
Пітсбурґ, Па. Петро Бекиш	12.50
Філядельфія, Па. Михайло Черкас	2.80
Шікаґо, Ілл. Стефан Стефанків	6.25
Гіксвіл, Н. Й. Л. Лещук	25.06
Ембрідж, Па. Михайло Петрушкевич	3.00
Малтук, Н. Й. Микола Стахів	1.50
Лятон, Квібек, Канада. Н. Антонійчук	2.00
Літл Фолс, Н. Й. Г. Полак	3.00
Скрентон, Па. Василь Гришко	14.00
Ню Кестел, Па. Осип Мельник	4.20
Гартфорд, Конн. Д. Ярдан	18.20
Вілксбері, Па. Юрко Герман	1.50
Лічбурґ, Па. Олекса Пітик	8.75
Рочестер, Н. Й. Іван Пастущин	57.20
Ледвуд, Мо. Стефан Савіцький	3.00
Рочестер, Н. Й. Василь Луцишин	24.00
Мілвіл, Н. Дж. П. Процишин	4.75
Гемонд, Інд. Теодор Зінєвич	2.50
Бостон, Масс. Михайло Капраний	9.00
Нескегонінґ, Па. Гриць Непюк	8.00
Ню Йорк, Н. Й. Микола Дзюма	2.00
Байон, Н. Дж. П. Чайка	5.00
Ренсілер, Н. Й. Антін Керепін	9.46
Лудлов, Масс. Василь Надопта	3.00
Сенека Фолс, Н. Й. Юрко Куцінак	5.00
Клівленд, О. С. Морозович	12.50
Сейнт Франсоа, Мо. В. Бартош	8.00
Клівленд, О. К. Стадник	30.00
Сиракюз, Н. Й. Г. Трач	25.00
Корбін, Б. К. Лев Кулиній	2.00
Тейлор, Па. Іван Ґураль	6.75
Філядельфія, Па. Йосиф Лівач	28.00
Когус, Н. Й. Теодор Маліґловка	12.75
Елізабетпорт, Н. Дж. Яків Красновський	20.25
Ню Йорк, Н. Й. Лука Сидорович	1.50
Аполло, Па. А. Крушельницький	2.50
Ґолден, Б. К. Василь Шульган	6.00
Сієтл, Ваш. Ф. Каліщак	2.50
Фол Рівер, Масс. П. Федорчук	9.50
Бофало, Н. Й. Василь Качор	25.00
Еджвит, Па. Д. Бала	4.40
Йонґставн, О. І. Гармич	18.00
Нескегонінґ, Па. Г. Непик	8.25
Міннеаполіс, Мінн. Микола Грубрик	25.00
Пітсфілд, Масс. Ілія Яремій	3.75
Мускегон, Міш. Антін Кокоруза	11.00
Лічбурґ, Па. І. Жураковський	8.50
Пітсфілд, Масс. Ілія Яремій	11.25
Сейлсбюри Сентер, Н. Й. Йосиф Стець	3.75
Лавренс, Масс. Іван Лусак	1.80
Тітусвіл, Па. М. Пасічник	2.00
Рамсей, О. Іван Бенкалович	1.75
Такома, Ваш. Семен Руш	7.30
Савт Гіл, Саск., Канада. М. Кипяг	1.25
Джерзи Сіти, Н. Дж. С. Микитка	4.00
Бетула, Па. Йосиф Стех	3.00
Ст. Люіс, Мо. Йосиф Зелінський	5.40
Шамокін, Па. Михайло Ворона	2.00
Еклей, Па. Онуфрий Костюк	3.00
Дітройт, Міш. Олекса Долиба	2.00
Нюарк, Н. Дж. Т. Каськів	6.00
Портленд, Ореґон. В. Бойчук	7.25
Вілмінґтон, Дел. Теодор Яворський	8.34
ПО $1.00: Т. Чорний, М. Савчак, П. Баран, М. Зачковський, Н. Копитчак, М. Мостранський, І. Петрів, М. Скаськів, К. Савик, Н. Демчук, М. Стефурак, Я. Кей, І. Сухолотник, В. Великочуй, П. Лемеґа, І. Слободзян, Я. Чиринчук, Ф. Чеґусь, Д. Кархут, А. Нагребецький, Т. Копиндич, І. Канюка, І. Швед, Г. Баран, В. Кушнір, В. Оленик, М. Гуменюк, Т. Томашевський і Н. Скрипник. — Разом	29.00
К. Радьо	1.12
В. Спожарський	1.04
Р. Брилінський	90
В. Копчак	80
Я. Грицай, Н. Н., Н. Кочма, по 75 цнт.	2.25
Т. Лапчук	74
Н. Голуб	72
Т. Ковальчук, Л. Кінаш, по 60 цнт.	1.20
Т. Костек, А. Петринчак, по 52 цнт.	1.04
ПО 50 ЦНТ.: Г. Березак, А. Миних, І. Зімок, П. Сороцький, Т. Залітач, І. Мельник, М. Савчин, Г. Винницький, Г. Зарйончик, С. Ґулявський, В. Іваничук, А. Лема, П. Канюк, Я. Романюк, А. Ґаврілець, Н. Белюх, І. Кравець, Д. Коломей, П. Филипович, І. Желінський, К. Сохар, П. Новосад, В. Бобінський і В. Кипільський. — Разом	12.00
Т. Валіґунда	40
Г. Штогрин, І. Гуменюк, П. Наґірняк, по 30 цнт.	90
ПО 28 ЦНТ. Ф. Кириліцький, Н. Шміґельський, Ф. Овчарчин, І. Сміт. — Разом	1.12
Т. Кейко, Ф. Валіґунда, по 27 цнт.	54
ПО 25 ЦНТ.: П. Сьвідзінський, М. Василів, М. Турпак, І. Федоришин, М. Чарнецький, І. Гриник, С. Мельник, М. Пасічник, П. Гунька, М. Галенич, М. Романович, П. Косьмій, В. Лещишин, К. Поніц, І. Качоровський, Т. Гирович, М. Кулик, М. Худір, Т. Яремко, П. Іванчук, І. Борис, А. Тимочко, С. Гнатів, Т. Робак, І. Чопак, М. Обуховський, М. Курій, Я. Одоховський, І. Подоляк, Д. Когут, Н. Тимчишин, Ф. Слойчук, А. Дубовська, Р. Сеньків, М. Недоляк, К. Яцишин, С. Плецан, Ю. Терех, П. Залтчук, Е. Батрак, О. Семаш, Т. Бурко, А. Загарійчук, М. Лабуза, Ф. Зайонц, П. Бортій, Р. Андрійчук, А. Сеніів, С. Колодів, П. Семчук, Ф. Гандзюк, А. Нагребецький, К. Янів, А. Лис, І. Гаврух, Ф. Познак, Л. Держило, Н. Н., О. Костюк, Т. Юрійчук, М. Мачула, І. Конюк, В. Матвіяс, О. Коваль, Й. Володимюк, Г. Чуварис, Ю. Замлинський, А. Шего, Н. Павчок, І. Кочут, М. Стадник, Д. А. Погач, Т. Кейко, П. Лукиян, М. Осідач, Гринь Фред, І. Стрельніцький, А. Король, П. Пюріш, М. Керод, П. Курний, І. Андреїв, І. Палко, Т. Вироаук, В. Зобик, Ф. Катарина, М. Першин, В. Зелінський, П. Вітюк, І. Добжанський, І. Буртик, П. Лещук, А. Оленська, К. Яцишин, Н. Цуп. — Разом	23.75
А. Кусевич	24
Загальний прихід	$861.93

Просимо всіх тих добродіїв, котрі взяли до розпродажи відзнаки, а дотепер ще не вирівнали рахунків або не звернули відзнак, щоби старали ся в як найкоротшім часі сю справу полагодити.

У. Н. РАДА В АМЕРИЦІ,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СЕЛЯНСЬКІ РОЗРУХИ В РОСІЇ.

З Росії доносять про селянські розрухи, які скоїли ся у многих центральних і полудневих (українських) ґуберніях. Характеристичне в тих неспокоях се, що на чолї розрухів стоять жінки, котрі по відході своїх мужів на війну стали самостійно господарити на своїх ґаздівствах. В деяких околицях, в котрих державні ґеометри переводили помір землї, селянки кидали ся на фільварки поміщиків. Нераз палили двори або убивали поміщиків.

Селянки протестують дуже енерґічно проти помірів землї підчас неприсутности своїх чоловіків. Як грім рознесла ся чутка по російських селах про помір землї в цїли подїлу ґрунтів і про те, що поміщики (дїдичі) використують неприсутність селян аби виміряти їх господарства. Селянки зоружують ся зелїзними вилами і граблями та побивають ґеометрів.

Власти безнастанно старали ся запобігти тим розрухам, стягали жандармерію до сїл, арештували селянок і засудили кількадесять з них на кару вязницї від трох лїт в гору. Але сї репресії утвердили лише селянок в їх переконаню, що якраз поміщики змовили ся, аби обманити селян при подїлї ґрунтів.

В харківській ґубернії, в селї Кирові, серед метушнї товпи з властями убито трох людий, а ранено кільканайцять. Ся метушня повстала при нагодї приїзду земельної комісії до села. Жінки змобілїзованих резервістів з ґралями і лопатами напали на отсе „начальство", а урядники сховали ся до будинку волостної управи. Товпа дістала ся до будинку і знищила внутрішну обстанову. Урядників і ґеометрів повикидали вікнами на улицю, де товпа кулаками і палками розправила ся з ними. Серед метушнї убито одного члена земельної комісії. На слїдуючий день прийшло знова до „оружної" розправи, серед котрої убито двох людий і ранено десять, між ними кілька селянок.

Правительство мусїло уступити перед жіночим бунтом і за кілька днїв появила ся оповістка, що помір ґрунтів буде здержаний аж до повороту селян з війни. Сю оповістку повисилано до всіх сїл харківської ґубернії.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нїмецька ґазета про Україну.

Остатнє недїльне число нюйорської нїмецької ґазети „Дайтшес Журналь", містить довшу статю п. н. „Україна і її значінє у сьвітовій війні". Авторка, Марґарета Соботта, описує ґеоґрафічне положенє України, боротьбу народу за волю, полїтику царату супроти України, національне чувство Українців, господарське значінє України для середної Европи, дїяльність „Союза визволу України", значінє української лїтератури для піддержаня свободолюбного духа в народї і кінчить: „Нація, в своїм сталім розвою, є вічна, хоч змінають ся державні форми. Українцї надїють ся, що величезна війна народів вкаже їм дорогу для здійсненя державної форми і співучасти у всесьвітній історії, форми, яку знали вже їх предки, а котру віщували їм їх великі поети. Змаганя українського народу є згідні з тими змаганями, які одушевляють нинї нїмецькі і австрійські війска".

Упадок словацької часописи.

Одинокий словацький дневник „Народні Словенски Денник", що виходив в Шікаґо, перестав виходити. Причина упадку часописи є дорожня друкарських матеріялів, а головно величезне подорожінє паперу, яке наступило в останних часах в Америцї. Упадок словацької ґазети не може нїкого дивувати, коли взяти під увагу те, що в Злучених Державах перестало тепер виходити 337 ріжних часописий.

Міліція відмовляє послуху.

Пікскіл, Н. Й., 8. липня. — Майже кождий жовнїр компанії Е, 47-го полку мілїції з Бруклина, сидить у військовім арештї, обжалуваний за нарушенє військової субординації. Бунт між жовнїрами розпочав ся нинї о год. 6-тій рано з причини снїданя. Жовнїри одержали на снїданє, як звичайно, риж, кусень солонини, каву і хлїб. Жовнїри почали кричати: „Ми хочемо мяса, инакше не підемо на вправи!"

В неприсутности капітана компанії полковник Яніцький казав чотирох головних проводирів бунту відвести до військових арештів. Всїх прочих казав замкнути в таборі і поставив військову сторожу.

Незадоволені будуть поставлені за відказанє послуху перед військовий суд.

Передвиборча кампанія.

Републиканцї і демократи розвинули вже енерґічну акцію за своїми кандидатами на президента: за Гюзом і Вілсоном. Републиканський кандидат приготовляєть ся вже до аґітаційної подорожи по Америцї. Ріжні делеґації від републиканських орґанїзацій приходять до Гюза, щоби засягнути від него інформацій, як вести виборчу роботу.

Гюз — дипльомат. З ним говорили пів години представницї суфражеток і вийшли з конференції вповні вдоволені. Перед кількома днями говорив Гюз з противницями суфражеток — і ті вийшли вдоволені. Отже обі противні жіночі партії будуть його попирати при виборах.

Велика буря на полудни.

Ню Орліанс, Ла., 7. липня. — Велика буря, яка шалїла тут вчера, знищила богато людського маєтку, вартости кількох мілїонів долярів, попереверталa доми, залляла поля, знищила збіже на пни й ушкодила зелїзницї. Серед сеї бурі затратило ся 17 людий. Буря навістила передівсім Алябаму і Фльориду. Ріка Місісіпі виступила з берегів. По більших містах понищені доми і склепи. Населенє безпомічне.

Американські фабрики амуніції мусять спішити ся.

Пітсбурґ, 8. липня. — Фабрика амуніції „Вестінґгавз Електрік Ко." одержала порученє від анґлійського правительства, щоби як найскорше приспішила виріб замовлених ґранатів і шрапнелів та доставила їх до Анґлії.

Згадана фабрика одержала від анґлійського правительства перед кількома місяцями замовленє на необмежену скількість набоїв. Реченець щодо достави був назначений на 1. січня 1917.

Тутешні фабриканти амуніції набрали тепер переконаня, що анґлійські і французькі фабрики не є всилї доставити своїм арміям потрібної скількости набоїв і оружа.

Заговір у вязници.

В нюйорській вязници „Тумс" приготовляло ся около 70 вязнїв до виломаня дверий і до утечі з вязницї. Вони приготовили були відповідні знаряди до виломаня дверий, попідрізували були при помочи пилки деякі зелїзні штаби і уложили докладно цїлий плян утечі на суботу 8. липня. Однак управителя Ганлея повідомив ще в час про заговір один з вязнїв, що вийшов саме на волю, а сей наказав пильно слїдити кождого вязня і ще в час перешкодив цїлому плянови. Заговір приготовляло 2 злодїїв, що в лютім 1916 року обрабували почту і забрали вартісні папери на суму пів мілїона долярів.

Корабель з бомбою переїхав океан.

Корабель „Селтик", анґлійської лїнії „Вайт Стар Лайн" переїхав останний раз зі збіжем через океан до Ліверпулю серед великої небезпеки. Хтось підложив в нїм бомбу в такім місци, що наслїдком колихання корабля підчас бурі бомба була би вибухла і висадила корабель у воздух. На щастє море було дуже спокійне і кораблеви нічого не стало ся. „Селтик" є знова в Ню Йорку, але його вже пильно стереже полїція перед замахом. В кождій ґрупі робітників є один тайний полїційний аґент, перебраний за робітника, який працює, як і другі, і пильно слїдить за рухом кождого иншого робітника.

Др. Степан Смаль-Стоцький.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ІВАНА ФРАНКА.

(Дальше).

Драгоманів і соціялїстична критика суспільного ладу, з якою запізнав ся Франко, за що приняв — мимоходом сказавши — найбільше таки від своїх страшні, нечувані муки, хоч властиво він нїколи не належав до вірних тої релїґії (основаної на доґмах ненависти та клясової боротьби) і мав відвагу серед насьміхів і наруги її адептів нести сьміло свій стяг старого щиролюдського соціялїзму, опертого на етичнім, широко гуманнім вихованю народних мас, на поступі і загальнім розповсюдненю осьвіти, науки, критики і людської та національної свободи, а не на партійнім доґматизмі проводирів, не на бюрократичній реґляментації всеї людської будущини, не на парляментарнім шахрайстві, що має вести до тої „сьвітлої будущини" (Мій Ізмараґд, VIII) — дали напрям його талантови, дали також вказівки, де шукати в житю контрастів і конфлїктів, потрібних для твору штуки.

Перед його очима розкриваєть ся цїлий океан кривд, горя, темноти народу. І. Франко — знов таки під впливом реалїстичного напряму в лїтературах західної Европи — почав малювати реалїстично і вірно темні, нездорові сторони нашого житя — а таких, як знаємо, було безлїч, — огріваючи ті малюнки власним чутєм, надиханим глибшою ідеєю, розбуджуючи в душі читачів певний настрій, проникаючи в саму глибину, у саму душу людини, аби зрозуміти мотиви її поступованя.

І заглянув він глибоко в серце і в душу народу, але найвиразнїйше умів він читати в своїй таки власній душі і в душі сучасної галицької інтелїґенції тай дрібної півінтелїґенції. Франко се перший поет-письменник інтелїґенції в нашій лїтературі. У него в перший раз зовсїм ясно виступає також український нарід вже яко нація з своїми політичними, економічними і культурними інтересами й ідеалами. Малює-ж він залюбки всїх тих, що в потї чола працюють і просьвітку не мають.

Страшними красками малює він оплаканий політичний, економічний і культурний стан українського народу.

Народе мій замучений, розбитий,
Мов паралїтик той на роздорожу,
Людським призирством нїби струпом вкритий.

Його до живого діймають страшні моральні хиби народу, як от

Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував...

і богато, богато инших. І як пророк Мойсей кличе він:

Горе вам, непокірні, палкі,
Загорілі і вперті;
Тим упором, мов клином, самі
У нутрі ви роздерті.
Як кропива ви руку жжете,
Що мов цьвіт вас плекає,
Як бугай бодете пастуха,
Що вам паші шукає...
Ви послів і пророків Його
Побєте все камінем...

Длятого найважнїйшою, найпильнїйшою справою уважає Франко моральну обнову народу.

Не час ховати
Поганих струпів. Сьміло рукою
Розкрить їх треба мимо встиду й болю;
Всю гниль нещадно з тїла виривати.

І розкриває він ті струпи на душі інтелїґенції, де, як сам каже, так мало найшов правдивих характерів, а так богато дрібничковости, тїсного матеріяльного еґоїзму, дволичности і гордині. Рабська вдача, підлість, нікчемність, некультурність інтелїґенції викликують страшні зойки його душі на вид, що

Усї ми племя сонне і боляще
І маловірне...

що

Байдужність сїрая куняє на могилї,
А кров із руських ран все рине, рине, рине.

Длятого в його піснї все дзвенить лиш біль і жаль і туга, а він сам таки ось-як характеризує нуту своїх творів словами, вложеними в уста загалови інтелїґенції:

— Сумоглядні ваші співи:
Все лиш горе та неволя,
Мов нема ніяких цьвітів
Крім бодяча серед поля.
Чорним вкривалом жалоби
Ясне небо ви закрили,
В людських серцях горе, злобу
Й зопсутє лиш ви відкрили.
Замісць радощів, любови —
Всїх до бою зовете ви.

Прийшовши однак раз до переконаня що нїхто ще

Плачем своєї долї не відпер,

починає він завзяту боротьбу і всїх зове до бою. Дуже характеристичні тут отсї слова поета, звернені до Підгіря в поемі „Нове Житє":

Як радо дав би я для щастя люду твого
Пролити хоч сейчас всю кров із серця мого.
Та бо минув той час, коли лїком
Була кров чиста й щира на проказу.
Не жертви треба днесь, а бою з злом!

І ось цїле його

Житє воєнним табором тягло ся,
То тут, то там противник приск̆інавсь;
Я боронивсь, нераз мав перемоги,
Та часто й падав ворогам під ноги.
Війна! Вона не дасть, бач, гнить і скнїти,
Все гонить до нових стремлїнь і змін,
В огонь житя, що гріє, жре і сьвітить,
Усе нових докидує полїн.

—

Хто з злом не бореcь, той людий не любить!

—

Лиш боротись значить жить. Vivere memento!

Оттак Франко захвалює боротьбу, захвалює війну. І боров ся він дуже завзято, боров ся цїле своє житє. Тай було бо з ким і з чим бороти ся; було у нас аж занадто богато предметів його ненависти.

Ненавиджу я все, що звесь лукавість
І кривда й лад нелюдський та підкупний.
Ненавиджу я всю тоту неправість,
Що чоловіка пха на путь непутний,
Що плодить в душах підлість, брехнї, завість,
Крутїж отой могучий, каламутний.
Не в серцї людськім зло! А зла основа;
Се глупота й тота міцна будова,
Що здвигнена людьми і їх же губить.
Се зло й тобі прожре до кости тїло,
Щоб ти зненавидїв його і бивсь з ним сьміло.
Хто з злом не бореcь, той людий не любить!

Франко отже поет боротьби; він заразом фанатик моралї в думках і дїланю, що контролем своїм сягає глубоко в душу, в сумлїнє; він фанатик працї.

Тим поясняють ся, що позитивних типів в творах Франка дуже мало: Андрій Темера, адвокат Рафалович, учитель Омелян Чимчикевич, старий сьвященик в „Панських Жартах", Хаїм, Шая Лайб в поемі „По людськи", а найкрасшим, найсимпатичнїйшим позитивним типом в його творах є сам Франко („Зївяле листє", „Іван Вишенський", „Поєдинок", „Похорон", „Мойсей"...).

Найзавзятїйшу боротьбу зводить Франко сам з собою. „Жало те невмируще критицизму й скептицизму", яким Франко дотикаєть ся всього, а всього — воно-ж становить найважнїйшу рису його творчости — запускає він найглубше в свою таки власну душу. І на тім тлї повстали найкрасші його твори, що роблять нам Франка таким незвичайно симпатичним, де він розкриває нам усю свою душу, говорить із широго серця і підносить ся на найвисшій щебель поетичної творчости.

Поминувши незвичайну ніжність і красоту „Зївялого Листя", де Франко зовсїм не реторик, як се можнаб сказати про деякі инші його вірші, а правдивий поет з найглибшим чутєм, з мистецьким зображенєм дуже глубокого чутя, зверну тут увагу на чудові поеми, що мають просто сьвітове значінє, бо займають ся питанями вселюдськими, де він знесилений журбою, роздертий сумнївами, битий встидом, з почутєм цїлковитої безвідрадної самоти і сирітства духового, зі зраненим серцем, зневірившися вже навіть на хвильку, по страшній внутрішній боротьбі, по ве-

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

—о—

Через Державне Бюро Праці можна одержати роботу в отсих місцевостях:

Іллінойс: 10582. Бун Кавнті. Потрібно одного самотного до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. 8 коров. $30 місячно.

Індіяна: 10587. Ла Порт Кавнті. Дві самотні женщини до помочи в кухні. $7 до $8 тижнево і удержанє. Подорож заплатить ся.

Каліфорнія: 870/6370. Контра Коста Кавнті. Одного робітника до доєня коров. $40 місячно, харч і мешканє.

8841. Сан Франсіско Кавнті. Двох робітників до навиваня дротів при моторах, $3.50 до $4.50 денно.

10632. Аламеда Кавнті. Одного кухаря до кемпи. Знанє англійської мови потрібне. $50 місячно і удержанє.

Канзас: 10599. Трего Кавнті. Одного жонатого до фармерської роботи; жінка до хатної роботи. Подорож мусять самі оплатити. Платня для мужа $3.00 денно, для жени $1.00 денно, харч і мешканє.

Колорадо: 10530. Юма Кавнті. Одного самотного до роботи на фармі. $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

Мішіген: 870/517. Вейн Кавнті. Одного самотного до роботи на фармі з інвентарем. Знанє англійської мови і праці потрібне. $30 до $35 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

870/7678. Ваштенов Кавнті. Одного самотного до роботи на молочній фармі. Знанє англійської мови потрібне. 1—3 коров. $30 до $35 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

9605. Окленд Кавнті. Одного самотного до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. 3 корови. $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

870/5885. Окленд Кавнті. Одного жонатого до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. $30 до $35 місячно.

8471. Окленд Кавнті. Одного погонича. Знанє англійської мови і праці потрібне. $30 до $35 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

10560. Окленд Кавнті. Одного жонатого до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. 6 коров. Платня після умови.

870/5637. Мекамб Кавнті. Двох самотних до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. 14 коров. $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

10561. Ст. Клер Кавнті. Одного жонатого до фармерської роботи. Знанє англійської мови і праці потрібне. Можуть бути і діти. $45 місячно. Неумебльована хата, город, молоко і опал.

11074. Чіппіва Кавнті. 50 жонатих або самотних до конструкційної роботи, також теслів, простих робітників і помічників. 25 цнт. до 45 цнт. на годину. Подорож мусять самі оплатити. 10 годин праці.

10573. Вейн Кавнті. Одного помивача: $7 тижнево і харч; двох дівчат до услугуваня, $8 тижнево і харч. Знанє англійської мови потрібне. Звичайні години праці.

Мізурі: 10528. Клей Кавнті. Двох самотних до фармерської роботи. Знанє англійської мови потрібне. $1.25 денно, харч і мешканє.

10594. Джексон Кавнті. Одного самотного до фармерської роботи. 1—2 корови. Знанє праці потрібне. $1.00 денно, підчас жнив $1.50. Харч, мешканє і пранє безплатні.

10529. Джексон Кавнті. 15 робітників до роботи шуфлею. Жонаті або самотні. 9 годин праці. $2.00 денно.

11050. Джексон Кавнті. Одного досьвідченого робітника до фабрики меблів. Жонатий або самотний. $3.50 до $4.00 денно. Звичайні години праці.

10526. Джексон Кавнті. Одного теслі, жонатий або самотний. 40 до 45 цнт. на годину. Звичайні години праці.

10584. Джексон Кавнті. Вправлених зелізничників — машиністів; трох помічників і одного машиніста. Знанє англійської мови потрібне. Жонаті або самотні. 8 годин праці 5 днів на тиждень. 37½ цнт. на годину.

Ню Гемпшір: 9818. Сулліван Кавнті. 75 до 100 самотних женщин до прядена, чесаня і ткацької роботи. Подорож заплатить ся, відтак стягнеть ся. 55 годин на тиждень. $1.50 до $2.50 денно.

Ню Йорк: 870/3557. Ірі Кавнті. Одного самотного до фармерської роботи. Знанє англійської мови потрібне. $30 місячно. Харч, мешканє і пранє безплатні.

Ню Джерзи: 11015. Кемден Кавнті. Одної дівчини — касієрки. Знанє англійської мови потрібне. Літна праця. $8.00 тижнево.

Пенсильвенія: 11011. Філядельфія Кавнті. Одної самотної женщини до хатної роботи. Знанє англійської мови потрібне. $6 тижнево і удержанє.

10574. Філядельфія Кавнті. Одного досьвідченого робітника в бресовні. $16 тижнево. 55 годин праці. .. ....

11069. Філядельфія Кавнті. Одного пекаря другої руки, $40 місячно; одного кухаря другої руки, $30 місячно; одного до праня, $25 місячно. Самотні. Знанє англійської мови потрібне. Подорож заплатить ся, відтак стягнеть ся. Звичайні години праці.

11063. Аллегени Кавнті. 10 жонатих або самотних робітників до каміньоломів і ладованя малих кар. Подорож заплатить ся. 10 годин праці. 22 цнт. на годину.

10575. Філядельфія Кавнті. 10 жонатих або самотних мущин до машинового шитя, прасованя сорочок, науки робленя і краяня сорочок. Знанє англійської мови потрібне. 54 годин праці. Пересічна платня для пресерів $12 до $22 тижнево; в часі науки $5.00 до $6.00 тижнево на початок.

Бівер Кавнті: 25 жонатих або самотних до роботи в фабриці зеліза. Також 40 мущин до відливаня. Платня $2.50 до $3.25 денно. Робота для досьвідчених від штуки. Платня для звичайних робітників $2.25 денно. 10 годин праці. Подорож мусять самі заплатити.

Вест Вірджінія: 11065. Ралей Кавнті. Необмежене число жонатих (першенство мають самотні) робітників до копалень мягкого угля. Подорож заплатить ся, відтак стягнеть ся. Пересічна платня угласкова $3.20 денно. Копальні сухі і здорові.

В справі осягненя праці належить звертати ся на адресу державного бюра, подаючи число повисше поданої праці.

U. S. LABOR BUREAU,
Room 8, U. S. Barge Office, Battery Park,
New York, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

До Американсько-Українського Бюра надійшли зі старого краю листи для слідуючих осіб:

Абрагамович Василь — Ізвор.
Андришак Василь — Перегінско.
Бабчук Василь — Кисилів.
Бабух Кость — Балучин.
Байор Текля — Павлів.
Баланик Ґаврило — Заболотів.
Балита Василь — Перекоси.
Басарабович Ігнатій — з бараків.
Безтільний Петро — Лядзке.
Білан Филип — Урмань.
Боднар Александер — Педоуоц.
Боднар Іван — Любича корол.
Боднарук Николай — Унц Шероуц.
Борчук Грицько — Любків.
оБрицький Стефан — Волиця комарова.
Борденюк Іван — Рогізна, Садагура.
Босий Іван — Перегноїв.
Будзило Юрко — Тарнова вижна.
Бучовський Стефан — Серафинці.
Буртник Іван—з війни.
Бузикевич Ігнатий—Забава.
Ціпивко Кася — Залужна.
Цюпак Василь — з війни.
Чикета Петро — з бараків.
Хемій Дмитро — Лдзяни.
Хома Никола — Хотимир.
Гайдук Михайло — Гірне.
Гащук Василь — з Буковини.
Гарбуз Ян — Соколівка.
Гаврилюк Іван — Вінно.
Гарасим Василь — Топорівці.
Гнатюк Андрій — Олешків.
Гащук Василь (або Ілящук) — з Буковини.
Горан Никита — з війни.
Горбай Павло — Варяж.
Григорчан Петро — Іллинці.
Гуменюк Іван — Чернівці.
Федюк Іван — Кучурмаре.
Федюк Василь — Волчківці.
Федик Іван — Шишківці.
Федина Іван — з війни.
Федишин Михайло — з війни.
Філяк Юстина — Яворів.
Франчук Іван — Яужан.
Фуштей Петро — з війни.
Ґалаврак Пантелей — Кучурів.
Ґавронський Станислав — Кучурів.
Ґерман Василь — Переволоки.
Ґнип Николай — Заставна.
Ґридзяк Петро — Ніжнів.
Ґрималюк Дмитро — з війни
Ґула Петро — Яворів.
Ґутів Петро — з війни.
Дембіцький Віктор — Кучурмре.
Демчук Андрій — Волевін.
Дідух Теодор — Любківці.
Дмитришин (?) — Сливки.
Добко Роман — Ляшки.
Довбак Пилип — Добеславці.
Драпака Іван — Шипинці.
Дромирецький Павел — з війни.
Драґанюк Петро — Волчківці.
Дучак Николай — Топорівці.
Дида Григорій — Верхрата.
Дук Петро — Золочів.
Двожанський Щепан — з бараків.
Іганиський Михасько — Будилів.
Іваник Лукаш — Кобильниця волоска.
Івашко Миколай — Лісновичі.
Яхимець Стефан — зі шпиталю.
Якимів Гринько — з бараків.
Якимчук Николай — Шерівці.
Яремко Іван — з Буковини.
Яскуловський Андрій — Хотимір.
Юрійчук Н. — Красноставці.
Юрин П. — Перегінско.

Василинчук Петро від жени Олени—Топорівці.
Вейтик аКтерина від батька Івана—Крайна.
Вугрин Петро від жени Аніци—Кучурмаре.
Воробець Николай від жени Домініки—Михальче.
Вітвицький Стефан від матери Одокії—Топороуц.
Ведиш Михайло від жінки Софії—Глинско.
Вовк Федор від жени Анни—Верхрата.
Василина Іван від жени Параски—Верхрата.
Восвідка Дмитро від Анни Капанюк.
Ворона Гаврило від жени Параски—Волиця.
Ворона Семен від жени Горпини—Теляж.
Войцеховський Франц від жени Марії—Стрільче.
Винник Іван від жени Явдохи—Небилів.
Викирчук Ґеорґій від Андрія Джурана—з війни.
Воробій Ізидор від Клима Воробія—Тудорковичі.
Вовчук Дмитро від Петра Товстюка—з війни.
Чапранська Анастазія від родичів—Путятинці.
Червечук Яцко від Івана Красія—з війни.
Чайковський Петро від жени—Чайковичі.
Черник Михайло від Михайла Сенюка—Небилів.
Чигура Настуня від сестри Явдохи—Небилів.
Черник Анна від брата Василя—Петрилів.
Циганчук Марія від родини—Снятин.
Чорнобривка Георгій від батька Івана—Топороуц.
Червінський Іван від Параски Гринчук—Рогізна.
Четюк Николай від родини—Юркоуц.
Цюмак Іван від Ник. Мельника—з війска.
Черній Стеля від Анни Черній — Утішків.
Халус Федір від жени Параски—Перегінско.
Хомяк Николай від жінки з Конюхова.
Харенко Олекса від батька Івана—Рошнів.
Халус Василь від жени Анни—Перегінско.
Хома Никола від жени Анни—Хотимір.
Хемій Дмитро від жени Маґдалени—Льдзяни.
Хабаль Николай від Михайла аХбаля—з війска.
Максимюк Василь від жени Настасі—Боянчук.
Мельник Михайло від жени Пелагії—Братківці.
Мохорук Іван від Онуфра Сливчук—Топорівці.
Микула Стефан від жени.
Марусяк Василь від родини з Буковини.
Міка Франц від Марії Горської—Тартаків.
Міґоцкий Антін від брата Івана—з війни.
Матковський Антін від жени Марії—Грабовець.
Маланяк Гринь від брата Теодора—з війни.
Марціхів Іван від брата Йосифа—зі шпиталю.
Маруняк Розалія (зам. Лацік) від брата Михайла.
Мандзюк Марія від Маґди Шкура—Гринівці.
Марко Катерина від брата Тимотея—Буців.
Матейчук Теодор від Реґіни Боняковської.
Михальчук Василь від батька Николи—Підгайчики.
Мотрій Андрій від жени Мотрі—Нижнів.
Манилюк Йосиф від брата Леся—Волчківці.
Мендрешоар Николай від жени Домни.
Муц Іван від жени Ксенки—Верхрата.
Малиновський Николай від жени Марії—Микулинець.
Мамчур Гринко від батька Івана—Орелець.
Мельник Яків від жени Параски—Перегінско.
Марчук Ґеорґій від родини—Терешени.
Марчук Ґеорґій від жени Парасини—Кисилів.
Мердух Прокіп від дочки Ксені—Петранка.
Мушуманський Іван від жени Марії—Струтин.
Микетюк Йосиф від жени Марії—Чернелиця.
Маюк Іван від Євки Ревіч—Чолгині.
Мороз Ілько від Катерини Дришко—Рожнів.
Мудрий Николай від жени Марії—Садаґура.
Івзнюк Дмитро від шваґра Дмитра Іванчук—з війска.
Іваник Марія від родичів з Гнатковець.
Ілящук Стефан від жени Домки—Топорівці.
Ілящук Дмитро від батька Дмитра—Топороуц.
Ілящук Сандек від батька Семена—Топороуц.
Іванюк Іван від жени Марії—Стрільче.
Іщук Павло від батька Семена—Лешнів.
Іванчук Дмитро від жінки з Карлова.
Ільків Онуфрій від жінки Павліни—Кривотули.
Ілюк Діониз від жени Ґені—Ожихліби.
Ільчик (Утішків, пов. Золочів) від сина Григорія—з італійської неволі.
Івасюк Іван від Михайла Івасюка—Шипінці.
Городинський Мир. від Олени Кормош.
Ґайдичук Михайло від сина Івана—Вербівці.
Гамалюк Іван від жени Єлени—Рогізна.
Городинський Йосиф від жени Анни—Чайковичі.
Горбовий Андрій від жени Катерини—Косів.
Глушко Іван від жени Катерини—Перегінско.
Ґорук Гнат від внуків—Килихів.
Ґоряк Ґеорґій від жени Анни—Кіцман.
Гуменюк Яцко від жени—Угринів.
Горобець Николай від жени Домніци—Михальче.
Григоршин Олекса від сина Олекси—Петрилів.
Ґмитерко Андрій від сестри Катерини—Василів.
Ґерей Іван від жени Анни—Ганусів.
Ґливка Іван від жени Ґафіци—Васльовц.
Ґелич Николай від жени Домки—Топороуц.
Ґудзик Тодір від жени Зенобії—Шубранець.
Гешка Іван від родичів—Кіцмань.
Грушинський Николай від жени Єлени—Шишківці.
Гаврилюк Олена від матери Наталії—Маркова.
Гасевський Іван від Луця Кульпака—Розджалів.
Ґерон Юстин від батька Івана—Поздимир.
Ґой Стефан від родичів—Бнява.
Гаврилюк Анна від сестри Теклї—Цішки.
Гладиш Михайло від мами Марії—Стримба.
аҐврелюк Дорофтей від дочки Домки—Васловц.
Гай Михайло від Касі Любінської—Залуже.
Аксанюк Ник. (Вінніпеґ, Ман.) від жени Ілени—Красноставці.
Андрейчук Мих. (Едмонтон, Альта.) від Гр. Гавриляка.
Андренчук Василь від жени Варвари—Демиче.
Дацків Настя від брата Теодороа—Василів.
Дорош Василь від жени Настї—Юрківка.
Дубас Михайло від матери Юстини—Лешнів.
Донавидович Іван від жени Розалії—Топороуц.
Дубенський Николай від брата Петра—Дуба.
Драгалюк Ілтима від родини—Топороуц.
Дучок Николай від жени Єлени—Топороуц.
Дрогомирецький Антін від Броніслави Дрогомирецької.
Долина Ів. Небилковець від жени Катерини—Небилів.
Данкович Николай від Олени Клим—Сороки.
Дверничук Теодор від жени Катерини.
Дробич Йосиф від жени Станіслави—Петік золотий.
Дверничук Леонтій від жени Домки—Топороуц.
Данилчук Терентій від жени Катерини—Маркова.
Дзядів Теодор від Олекси Доміредкого—Підгайчики.
Доміна Дмитро від брата Николи.
Дідора Ґеорґій від Фрозини БлеюкКаменна.
Несиляк Николай від жени Явдохи—Угринів.
Николюк Іван від сестри Евдокії—Цінева.
Нагірний Николай від брата Емануїла—з війни.
Несторюк Іван від Лукіяна Манковського.
Ниґельський Федер від жени Анни—Станиславів.
Новосад П. від жени Варвари—Тарношин.
Остапик Петро від жени Параски—Стрільче.
Охрим Василь від брата Олекси—з війска.
Оренюк Іван від жени Теодозії—Терешкени.
Островський Михайло від сестри Єви—Боянець.
Озгович Стах від жени Марії—Острів.
Олексюк Стефан від жени Марії—Суховерхів.
Українець Михайло від жени Ґафіци—Кучурмаре.
Трефяк Іван від брата Семена—з війска.
Турецький Василь від жени Санхири—Юрківці.
Турчан Михайло від Варвари Турчан.
Томчук Михайло від Доці Томчук—Демиче.
Трух Михайло від жени Параці—Гірне.
Ткачук Іван від мами Раїфти—Глиниця.
Трух Михайло від сина Івана—Гірне.
Тимочко Ілько від жени Анни—з бараків.
Луговий Іван від жінки Аніци—Задубрівка.
Лопачук Николай від жінки—Кучурмік.
Лупійчук Іван від Анни Сова—Гаврилюк.
Лавришин Онуфрій від жени Юстини—Сливки.
Лазоренко Василь від жени Марії—Микулинці.
Лещишин Андрій від жени Марисї—Лужки.
Лозинський Михайло від сестри Єви—Кобильниця.
Лисий Андрій від сина Йосифа—Жизномір.
Люпуль Іван від родини—Кучурмаре.
Литвин Савка від шваґра В. Годованського.
Лосик Текля (Ню Йорк) від Мих. Лосика—з війни.
Литвин Онись від Доні Литвин—Роснів.
Літовський Петро від Анни Маркевич—Василів.
Лукенич Петро від жени Анни—Слобідка, Кути.
Зиґа Мартин від доньки Броніслави—Заболотів.
Задвірний Павло від жени Марії—Прибин.
Захарук Василь від Доці Бойчук—Задубрівці.
Зехович Василь від сестри Марії.
Завідюк Василь від жени Артемії—Давидени.
Захарук Іван від жени Єлени—Волчківці.
Захарук Павло від жени Параски—аҐниківці.
Журек Николай від жени—Буковина.
Заяць Михайло від жінки з Нової Жучки.

Отсим повідомляємо всіх інтересованих, що листи до старого краю відсилаємо кождого тижня, покористуючи ся найдогіднійшими кораблями. Окремих посьвідок на вислані листи ми не пересилаємо. Пересилка звичайних листів коштує 25 цнт., реджістрованих 40 цнт.

Просить ся інтересованих, котрі хотять відібрати листи, подати свою точну адресу і долучити на покритє коштів пересилки 25 цнт. а з Канади 40 цнт.

Також просимо подати число, яке є подане при Вашім листі в повисшім оголошеню „Свободи".

—о—

Всі чеки, моні ордери і листи адресувати і посилати на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 East 6th St., New York, N. Y.
Telephone: 8968 Orchard.

ликих душевних муках всетаки приходить до рівноваги, даючи собі відповідь не лиш на питаня:

Чи вірна наша, чи хибна дорога,
Чи праця наша підійме, двигне
Наш люд, чи мов каліка та безнога
Він в тім каліцтві жити-ме й усхне?
І чом відступників у нас так много,
І чом для нас відступство не страшне?
Чом рідний стяг не тягне їх до свого?
Чом працювать на власній ниві встид,
Але не встид у наймах, у чужого?
І чом один на рідній ниві вид:
Безладє, завидь і ниха пустая
І служба ворогу, що з нас же й кпить?

але і на питанє, яке містить ся в „проклятім, льоґічнім безконечнику, що коштував його богато безсонних ночий, богато важких дум", а саме, чи тому голодний і бідний наш народ, бо темний, чи темний він длятого, що бідний; до чого отже вперед братн ся, чим і як йому помочи.

Займасть ся він тою найважнійшою справою свого житя, своєї власної душі, поминувши богато меньших думок, в чотирох великих поемах: „Іван Вишенський", „Смерть Каїна", „Похорон (Поєдинок)" і „Мойсей", що з тої причини становлять одну цілість, один цикль.

Насамперед в „Івані Вишенськім" Франко, проаналізувавши дуже докладно, на лад фільософічний, питанє, чи по великих душевних бурях удати ся йому „до тихої пристани, до якої ненастанно здавна, здавна він тужив", куди не долітав би „гомін бою житевого", де

Згезлоб все дрібне, болюще,
Що чує в души ворушить
І увагу відвертає
Від найвисшого єства,

і там лиш про „постійне, супокійне і величнє" думати, чи у время люте, хоть не сьвіточ він та не месія, бути старим борцем незломним, спасати матір і „на перехрестній дорозі показувати народови, яким шляхом має йти", — проголошує житєву правду, що „помимо невдяки, непокірности, зневаги і тупої нетямучости народу в найтяжшую годину в непрозору, люту скрутну свою матір (Україну) покидати" не вільно! І зриваєть ся до розпучливого крику до послів, що зницають на барці з його очий:

Стійте, стійте! Заверніть ся!
Я живу ще! По старому
Ще кохаю Україну,
Решту їй житя віддам!

В поемі „Смерть Каїна", проаналізувавши знов таки чисто фільософічним способом питанє, чи в знаню шукати раю, щастя, спокою, доходить Франко до висновку, що не плоди знаня, що

Всі відразу попелом розсілись,
Огнем розприсли, розлились смолою,

що

Потоки крови
І море сліз значать їх путь,

що через них

кождий ще лютійший
Стає, озвірюєть ся на весь сьвіт,
Мордує, ріже, та кує в кайдани,
Валить і ломить те, що другий ставить,
Палить, руйнує — просто божевільний! —

бо знаня найперші дари — кров, рани, смерть, — що отже не плоди знаня, а плоди дерева житя дають ту силу людям, що смерть їм не страшна, бо вкусивши плодів з дерева житя,

Вони на смерть ішли мов на весілє.
Вмирали з усьміхом. Із ран, із мук
Вони катів своїх благословляли. —
Чуте, великая любов — ось жерело житя!

А те

Жерело житя ми маєм в собі!

і не треба

Нам у рай тиснутись, щоб його дістать!
В небі чи за морем
Шукають раю, щастя, супокою,
Шукають того, що лиш в серці своїм,
В любві взаїмній можуть ізнайти.

Отже

Покиньте плакати по страті раю!

бо то рай

То жерело безбережного горя!

В „Поєдинку" бачимо, як Франко бєть ся думками, чи „як підданий найвірнійший" має бути нічим, іти під стягом законної власти, сповняти свій обовязок найсьвятійший і кричати смерть бунтарям!", чи робити сьвяте визвольне діло, — і каже, що:

Лиш за високе діло,
За волю люду...
За хліб для бідних, за добро обдертих
Правдивий Мирон бєсь.
Лиш на тирана в обороні жертви,
На кривду в обороні правди стане
Правдивий Мирон, не злякаєсь смерти.

І кулею прошиблена сьвятою,
Оттою кулею, що осьвячена
До найсьвятійшого за людскість бою,
Зчезати мусить всяка твар мерзена,
Усякий привид злудної уяви
І пересуд і вся мара злиденна.

Мирон як підданий найвірнійший, се отже привид злудної уяви і пересуд!

Ніщо єси, зчезай же до нічого!

Питанєм бунту і зради займасть ся Франко в дуже спорідненій з „Поєдинком" поемі „Похорон".

Франко, піднявши хлопський бунт „за права людий, за волю, аби своєю кровю всім купити долю", „зрадив люд закутий, братів покинув, видав на різницю", бо він пізнав, що се „була-б побіда мас,

Брутальних сил, плебейства і нетями,
А так не хтів я побідити вас.
О, я пізнав, що так вас побідивши,
Своєї місії я не сповню,
Що ворога я посаджу на троні,
Під власний дім підкину я огню.
Я бачив, як ті лицарі завзяті,
Що йшли в огонь, що бились як орли,
В души своїй були і темні й підлі,
Такі-ж раби, як уперед були.
Я бачив, що якоїсь іскри треба,
Щоб души їх розжеврить, запалить,
Щоб уголь їх в алмаз перетопив ся.
З такими-б тільки міг я побідить!
І я зломав той знаряд непридатний,
Спокусу дешевих побід відверг,
Бо краща від плебейської побіди
Для них була геройська смерть тепер.
Чого не мав сей люд до повної побіди?
Фізичних сил? О ні, він мав їх тьму,
Лиш ідеалу брак, високих змагань, віри,
І се, панове, се я дав йому.
Бо з роду я плебейства ворог, рад
Його знівечить у самій основі,
Від перших літ, коли в мні тямка встала,
З плебейством я воюю без упину.

Франко засуджує отже боротьбу брутальних сил, бо прийшов до переконаня, що

Тільки праця головою
Перемогу всю нам дасть!

Нарешті в „Мойсею" подає Франко, знов таки по найдокладнійшій фільософічній аналізі, чудову, по мистецьки викінчену, високо поетичну, цілою своєю істотою відчуту синтезу всіх тих тяжких дум в позитивнім змислі.

О Ізраїлю, якби ти знав
Чого в серці тім повно!
Якби знав, як люблю я тебе,
Як люблю невимовно!
Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуще моє
І краса і держава!
Я-ж весь вік свій, весь труд тобі дав...
У незломнім завзятю
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печатю.
Все найкраще, найвисше, що знав,
Я у тебе вкладаю,
Я люблю тебе дужше, повнійше,
Ніж сам Бог наш, Єгова!
Я без вибору став твій слуга,
Лиш з любови і туги...
Я, Ізраїлю, від тебе собі
Нічогісько не хочу,
Я від тебе невдячність прийму
І наруги і рани...
Бо люблю я тебе не лише
За твою добру вдачу,
А й за хиби та злоби твої,
Хоч над ними і плачу...

Так отже не самотним роздумуванєм про постійне і величнє, не знанєм, не вірною службою законній власти, не побідою брутальних сил можемо ми здобути щастє-рай для себе і для народу, а горячою, великою любовю, розжеврюючи в душах народу великі ідеали, високі змаганя, нівечачи всі плебейські інстинкти, перетворюючи темних і підлих рабів в ідейних лицарів-запеклих, вкладаючи в нарід все найкрасше, все найвисше, хто що знає, віддаючи на се весь свій вік, весь свій труд, а не зважаючи на невдячність, наруги і рани.

(Конець буде.)

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В НЮ ЙОРКУ.

Чому я оголошуюсь в сій часописи?

Тому, щоби наших людий охоронити перед иншими неправдивими лікарями, які шумно оголошують себе в часописях.

Я є Українцем і говорю сею мовою.

Я лічу медично і хірургічно недуги як: слабости уший, носа, горла, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, пропуклину, геромойди і секретні недуги мущин і полові женщин.

Мій офіс є заосмотрений у всі найновійші і найконечнійші апарати, потрібні до оречення недуги і до курації.

Удїлюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише. Кождий Українець повинен в потребі голоситись лиш до мене, а я радо уділю правдивої помочи. 73-85

DR. JOHN SMITH, JR.
СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРҐ

327 E. 17 ST., NEW YORK, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни. — Телефон: Stuyvesant 4493.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер. Адреса:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

Перед ужитем.

По ужитю.

ПОЗІР! НОВІСТЬ! Тисячі дівчат, женщин, молодців і мущин завдячують свою повну, гладку і румяну церу „КРЕМОВИ МОЛОДОСТИ" а особливо виліченє зморщків, веснянок, знаків по віспі, прищів, чираків, лишаїв, лупленя шкіри, червоности твари і носа, відмороженя ух і всіх прочих нечистостий і недуг шкіри, лиця, рук, шиї і кождого члена тіла. ҐАРАНТУЄМО, що хто тільки ужиє сего чудесного средства, мусить ся позбути сих страшних долегливостий. Ціна слоїка разом з пересилкою лише ОДНОГО ДОЛЯРА. 73—

D. WROBLEWSKI Co., 196 E. 4th St., Dept. 50, New York, N. Y.

СОРОКЛІТНА ВІЙНА.

"Kopp's Baby's Friend" побороював через послідних 40 літ дитячі недуги і вийшов побідно міліони разів.

Коли дитина непокоїть ся, має затвердженє, терпить на зуби, занечищенє жолудка і безсонність або коли дитині долягає щось инше, то не пробуйте лічити її жадною з тисячних підроблюваних медицин, яких всюди є повно, але дайте дитині правдивий "Kopp's Baby's Friend", який скоро вилічить дитину.

Ся чудова медицина вратувала житє міліонам дітий і вона певно охоронить і Вашу дитину.

Можна купити в кождій аптиці мала фляшка 25 центів а велика 50 центів.

Коли не можете дістати його там де мешкаєте, то зашліть до нас гроші а ми радо полагодимо Ваше замовленє.

Адресуйте:

KOPP'S BABY'S FRIEND COMPANY,
York, Penna.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР

Лічить успішно всї жолудкові недуги; легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всї скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79

Через довгі роки терпіла болї голови.

Г. Г. фон Шлікови, одинокому фабрикантови Болгарського Кровного Чаю, котрий удержує зносини з сотками тисяч недужих і дістає кождого дня множество листів з подяками від людий, яким сей з чистих природних частий зроблений лік привернув здоровле, Марія Шван, П. О. Бокс 73, Валлей, Ваш., надіслала слідуюче письмо:

„Я є вельми обовязана Вам за поміч, яку Ви менї висьвідчили Болгарським Кровним Чаєм. Через довгі роки я терпіла болї голови, а від коли я почала уживати Болгарський Кровний Чай, чуюсь о много лiпше".

Одну велику родинну дозу Болгарського Кровного Чаю, що вистарчить на 5 місяців вишле денебудь за $1: Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

УВАГА: Наколи хочете дістати посилку зареджістровану, вишліть 10 цнт. більше. (Adv.)

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські усуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специялїста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОДИНОКА ШКОЛА АВТОМОБІЛЕВА,

в якій учать після найновійшої методи у Вашій рідній мові. В чотирох тижнях станете справним механіком і будете могли кермувати автомобілем, направляти і обзнакомитесь з механізмом ріжнородних машин. Се занятє є найбільше поплатне. Ціна за курс науки $15.00. Лайсенси запевнені. Наука в дни і вечерами. Голосіть ся або пишіть до: 88-

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES,
147 E. 40th St. New York

Інструктор: Павло Гудьо.

ВАЖНІ ФАКТИ ДЛЯ НЕДУЖИХ.

Без огляду на рід Вашої недуги, у мене найдете щиру поміч. Через мою 35-літну специяльну практику я сьміло і певно могу Вам сказати, що Вам поможе і що Вас вилічить. Без ріжниці що Вам долягає і як довго є слабі, прийдіть переконатись. Чи можете бути вилічені — се не коштує Вас нічого. Низькі ціни. Як найліпша обслуга. 80в90

DOCTOR MULLIN,
лікар специяліст
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

$5 **ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ** $5

Не оставайте без роботи, коли Ви можете заробити $25 до $35 тижнево ставши шофером. 41—

Ми навчимо Вас на шофера у Вашій рідній мові в трох тижнях, в день або вечерами, за малою оплатою — $5. Всї наші студенти мають добрі посади. Продаємо також нові і уживані автомобілї.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Аве.,
New York City.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всїх недомагань. Та метода лічення є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол., ві второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

ПОЗІР! ВЕЛИКА ВІЙНА ВИГРАНА! Наколи Тебе твоя праця не вдоволяє, хочеш заміняти свої посілости на ліпші і кориснійші або желаєш посідати фарму, льоти або дім при місті, фабриках, школах, церквах, на виплат як Тобі буде вигідно, єсли бажаєш заробляти стало від $2.50 до $5.00 денно, то не зволїкай. Витни сей цінний купон і зараз надсилай нам з точною своєю адресою. Перві до конкурсу одержать ДАРОМ одну парцелю яко премію. Пишіть до: 73-85

LINCOLN CO.
309 Broadway, Dept. 2, Suite 210, New York, N. Y.

---

35 презентів **ДАРОМ** Спеціяльна оферта на **ЗОЛОТОМ** криту годинку **ТІЛЬКИ $5.25**

КОНКУРЕНЦІЙНА ВІЙНА! МИ ТРАТИМО А ВИ КОРИСТАЄТЕ!

За $5.25 купите в нас тепер дуже гарну, з потрійними чудово різбленими окладинками, ЗОЛОТОМ криту годинку, заосмотрену з дорогоцінних каменів механізм, з 20-ЛІТНОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ виритою на окладинці, а яко додаток дістанете 35 ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантський ланцюшок з дармовисом, перстень, хрестик, брошку, чудовий малесенький будильник, гарне серце зі шпилькою, шпильку до краватки, до маншетів, ковнірців, чаруючі оперові скла, штилєт, „Скавт" автоматичний пістол, ножик, 2 бранзолєти, фонтенове перо, імітаційна мала годинка з шпилькою, гармонію, файку, бритву, пасок, голярку і квач. НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. депозиту (стемпсами або монетою) як запорука купна, а сейчас вишлемо Вам почтою або експресом до вільного оглянення мужеську або женську годинку враз з 35 презентами прямо до Вашої хати. Решту заплатите при дорученю Вам сих річий. Купуючи від нас Ви нічого не тратите, позаяк ми направляємо або вимінюємо наші годинки за нові даром. Незадоволеним звертаємо гроші. (З Канади треба висилати цілу належитість наперед). Огляньте вперед наші годинки і презенти заки купите їх деинде. Вишліть замовленє ще нині. 81в83

AMERICAN JEWELRY CO., Dep. D-106, St. LOUIS, Mo.

ВИНАХІДНИКИ!

КОЛИ МАЄТЕ ЯКІ ДОБРІ ВИНАХОДИ, ПРИШЛІТЬ ЇХ НАМ ДО ОПАТЕНТОВАНЯ.
БЕЗПЛАТНО УДІЛЯЄМО ПОРАДИ І ВКАЗІВКИ В СПРАВАХ ПАТЕНТОВИХ.
ДАРОМ ДІСТАНЕ КОЖДИЙ КНИЖОЧКУ ПРО ВИНАХОДИ „ДОРОГА ДО ЩАСТЯ І БОГАТСТВА".
ГРОШІ ЗВЕРТАЄМО ПІСЛЯ УГОДИ НА ПИСЬМІ, НАКОЛИ ПАТЕНТ ЗІСТАВ БИ ВІДКИНЕНИЙ.
ПОМАГАЄМО ВІДПРОДУВАТИ ОПАТЕНТОВАНІ ВИНАХОДИ. РУЧИМО ЗА ДИСКРЕЦІЮ ДО $10.000.
AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, 209 Broadway, New York, N. Y.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує сїд себе. На се треба добре уважати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую брата **ВАСИЛЯ ЛЯХОВИЧ** з Колодіївки, пов. Скалат. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Joseph Lachowycz, 5150 Butler St., Pittsburgh, Pa. 83

Пошукую свого стрийка **ПЕТРА ХОМИН** з Воробіївки, пов. Тернопіль, який перед двома роками перебував в Дітройт, Міш. Голоситись на адресу: D. Chomyn, 407 N. Ave. C, Bayonne, N. J. 83

Де є **МАРІЯННА ТИНИК** з Пелешиків, з села Іросік, пов. Сянок Гал. Переживала довгий час в Ню Джерзи стейті; має двоє дітий: сина Івана і дочку Параску. Хто би про ню знав або вона сама, нехай сейчас пише до своєї тети Анни Тиник Блоцка, з Іросіка на адресу: Nat'l Information Bureau, 110 Ella St., McKees Rock, Pa. 83

НАЬОДА, ЯКИХ МАЛО! На продаж ґросерия і бучерня, в місті Джерзи Сіти, серед наших людий і Славян. Бизнес старий і вироблений. Ціна приступна. Довголітний властитель продає сей штор задля родинних причин. Голоситись впрост до: Herman Meyer, 137 Morris Street, Jersey City, N. J. 83-85

Пошукую свого батька **АДАМА ЖАТКОВСКОГО**, котрий походить з села Зубів, пов. Теребовля, Гал. Він перебував давнійше в Канаді, а перед шести роками перебував в Пітсбурґу, Па. Хто би про него знав або він сам, нехай зголосить ся до мене на адресу: Caroline Zatkowska, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 82-84

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 82-94

ЛЮДИ — приходїть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, гогелях, зелїзницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — Schwartz's Agency, 38 Montgomery St., Jersey City, N. J.

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересуючої книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2 центи марку. 83-85

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 E. 14th Street, New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОГА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цінавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальога 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ в. н. Dr. Bukki's Medical Institute, 407 East 58th St., New York City, отсим подає до відома Вп. українській публиці і його-ж пацієнтам, що офіс сего інституту є отворений кождого дня, в неділї і сьвята від год. 9-ої рано до 8-ої вечером, а не лише в будні дни, як се мильно дотепер подавано в оголошеню. 78-89

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3-d St., St Louis, Mo.

ПРОЧ З БІДОЮ! Потребуємо сталих АҐЕНТІВ до легкої праці. Початкуючим платимо від 20 до 35 долярів тижнево. Фахового знаня не вимагаємо. Пишіть зараз до: Mr. Day, 309 Broadway, Room 210, New York, N. Y. 73-85

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ БІЗНЕСМЕНА УКРАЇНЦЯ.

Хто розумієсь на бізнесі, може набути в Джерзи Сіти, в чисто українській дільниці при гр.-кат. церкві і в сусідстві многих фабрик

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І САЛЬОН

ЯКИЙ Є НА ПРОДАЖ СЕЙЧАС.

Се місце є кождому знане, а бізнес вироблений. Самого стаку лїкерів є вартости на $1.500. По близші інформації в тій справі можна голоситись устно або листовно на адресу: 82-84

СТЕФАН МИЛЯНОВИЧ,
193 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОДАМ ДЕШЕВО ФАРМУ

43-акрову, в місцевости Дір Лодж, Тенн., при битій дорозі, враз з господарськими будинками. Частина землі готова під управу. Найліпша земля в цілій околиці, де можна мати два збори до року. Решта грубий ліс. Клімат дуже милий і здоровий. Фарма находить ся при добрих дорогах, не цілі 3 милї американські від міста і стації желїзничої, де є добрий маркет на всякі продукти фармерські. З причини зміни інтересу продам сю фарму за $850, половину готівкою а решту на 3 або 4 роки сплати. Самий ліс є варта два рази стільно. Хто хоче поселитись на фармі, нехай не зволїкає, бо така нагода купна дешевої фарми не так скоро трафить ся. В сій околиці богато фармерів Українців, Поляків і Словаків в короткім часї дійшли до маєтків. Зголосіть ся або пишіть сейчас до властителя: 83-86

K. PIASECKI,
5630 Broadway, Cleveland, Ohio.

НОВІСТЬ! КОЖДИЙ СЬВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН **НОВІСТЬ!**

мати в своїй хатї образ нашого генія ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, який можна набути в дуже умірковaній цінї Мальований правдивою олійною фарбою на полотнї, робота ручна, розмір 16x20 цалів, в гарних оріхових рамах, під склом. Ціна $3.00. Хто пришле $1.00 задатку, дістане сейчас експресом сей портрет; решту заплатите по огляненю портрета. Замовленя прошу надсилати на адресу: JOHN CIOLKA, 144 E. 7th St., New York, N. Y. 67в

Перед ужитем

По ужитю

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, лїшаї, і всяка нечистість на тїлї, зникнуть цілковито і під ґарантією нїколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 82-85

КОМУ ПОТРІБНА ВІЙНА? НІКОМУ!

А українсько-німецький підручник, який тепер вийшов з друку є потрібний кождому; з котрого дуже легко можна навчити ся говорити по німецьки. Пишіть по него нині, бо наклад невеликий. Ціна з пересилкою 35 центів. Присилайте моні-ордер або марки на адресу: 73—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SHEWCZENKA,
168 E. 4th Str., New York, N. Y.

НАЙНОВІЙШІ КНИЖКИ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

МАНІҐРУЛА. Комедія в одній дії, зі співами і танцями. Ціна ....10 цнт.

УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ПІДРУЧНИК до науки німецької мови зі словарцем. Ціна ....30 цнт.

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТА, для народних шкіл. Ціна ....60 цнт.

350 ЗАГАДОК молодим і старим на забаву. Ціна 15 цнт.

НА ФИЛЯХ ЛЮБОВИ (поезії). ОПИР (галицька леґенда). Ціна ....10 цнт.

ЯК ПАЛІЙ ВИЗВОЛИВ ВІД СМОКА СЕСТРУ І БРАТІВ І ПРОВЧИВ КОПУША. Ціна ....10 цнт.

ІСТОРІЯ ПРО ТРИЙЦЯТЬ ОДНОГО. Ціна......10 цнт.

ЩО ІВАН НА ТАМТІМ СЬВІТІ БАЧИВ. Ціна 5 цнт.

ПРОРОЦТВА АРАБСЬКОЇ ЦАРИЦІ МИХАЛЬДИ. Ціна ....20 цнт.

Належитість приймаєсь також в одно, або дво центових почтових значках.

Хто би хотів занятись розпродажию сих книжок, нехай напише по близші інформації.

Всякі замовленя просить ся слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОКРАШУЙТЕ СТІНИ ВАШОЇ ХАТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІСТОРИЧНИМИ МАЛЮНКАМИ І ПОРТРЕТАМИ УКРАЇНСЬКИХ ҐЕНІЇВ!

В КНИГАРНИ „СВОБОДИ" МОЖНА НАБУТИ НОВОВИДАНИЙ ГАРНИЙ ІСТОРИЧНИЙ ОБРАЗ

В'ЇЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА

в сїчни р. 1649

СЕЙ ОБРАЗ Є ПОМЕНШЕНЄМ ВЕЛИКОГО МАЛЮНКА УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА-МАЛЯРА ІВАСЮКА. ОБРАЗ Є ВЕЛИЧИНИ 22 ЧЕРЕЗ 28 ЦАЛІВ, А 6 РАЗІВ ТАК ШИРОКИЙ ЯК ОТСЕЙ МАЛИЙ ОБРАЗЕЦЬ. ВИКОНАНИЙ ТАК ЗВАНИМ „СЬВІТЛО-ДРУКОМ" НА ГАРНІМ, ТРИВКІМ, КАРТОНОВІМ ПАПЕРИ.

ЦІНА ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ $1.00.

ПОРТРЕТ
Тараса Шевченка

В ТІЙ САМІЙ ВЕЛИЧИНІ ЩО І ОБРАЗ В'ЇЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА; ТЕ САМЕ ВИКОНАНЄ. РЕПРОДУКЦІЯ СЛАВНОГО ПОРТРЕТА УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА-МАЛЯРА КРАСІЦЬКОГО.

ЦІНА ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ $1.00.

УКРАЇНЦІ! Нема ні одної хати ні галї, де її стіни не були би прикрашені якимись мнимої вартости образами, а о скільки вono було би красше, коли би наші українські хати і галї були обвішені нашими рідними портретами і образами, які нагадували би нам нашу бувальщину, та щоб серед кождої української родини висїв ся портрет незабутнього співця нашої долї Тараса Шевченка.

В книгарни „Свободи" находять ся також переписні картки з українськими видами, портретами українських ґеніїв і історичними образцями. Сї картки надають ся також до окраси хат, розвішуючи їх на плетенках і дротянках.

ЗБІРКА З 15 КАРТОК КОШТУЄ 65 ЦНТ. ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовленя і моні-ордери (можна посилати також американські значки почтові) висилайте на адресу:

„SVOBODA",
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.